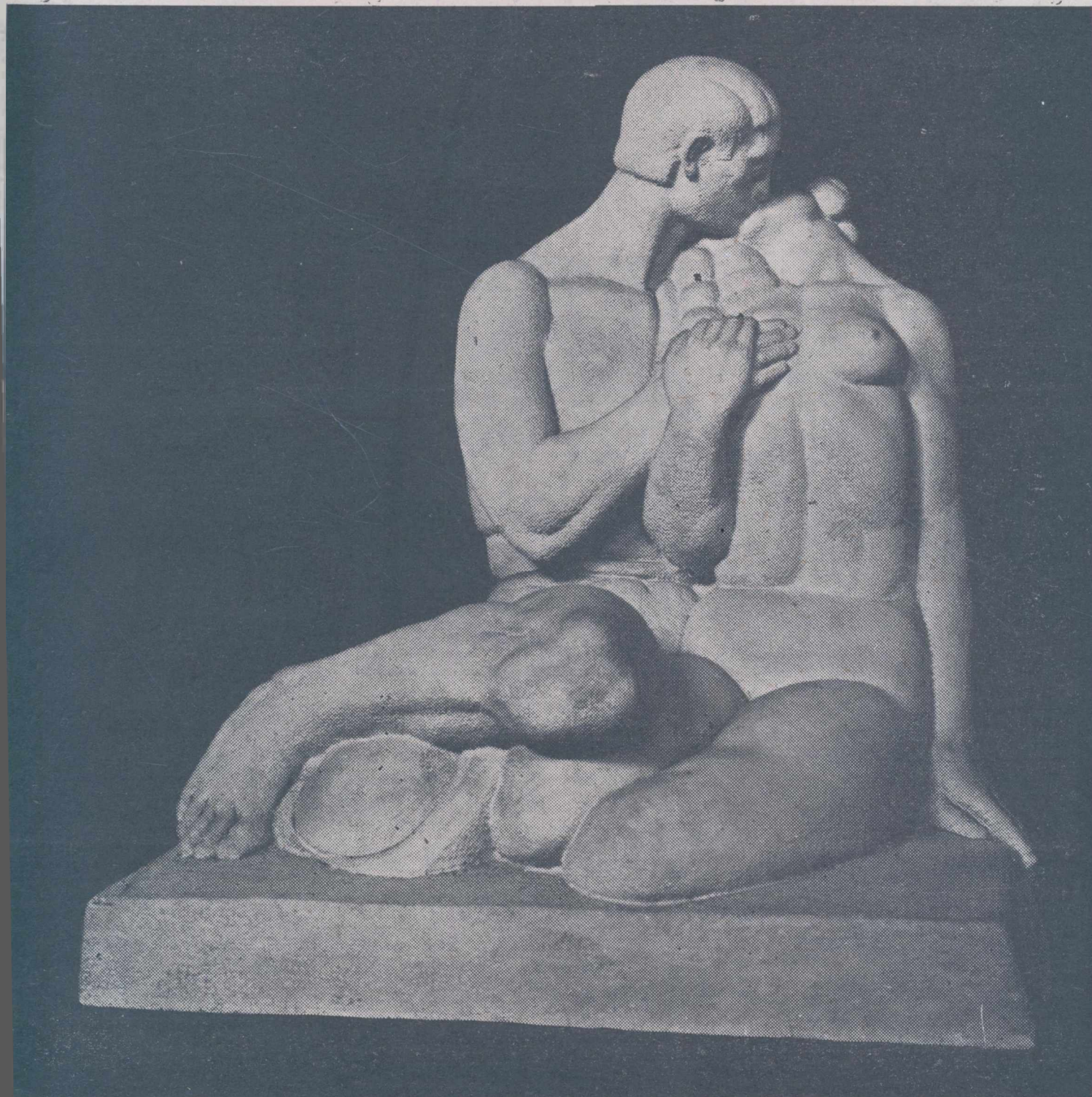

UNIVERSUL
LITERAR

O. HAN: SĂRUTUL

Salonul Oficial

An. XLII, Nr. 24.
13 Iunie 1926.

Lei 5.

ANTECRIST

de LEON DONICI

I

Satul „Uitat“ zăcea în regiunile îndepărtate ale Rusiei de miază-noapte aproape de Marea Albă.

Inconjurat de codrii seculari, cari se prelungeau sute și sute de kilometri în toate părțile, el nu degeaba poartă numele de: „Uitat“.

Tăranii trăiau idilic și habar n'aveau de lemea cealaltă care se începea după codrii, cu rădăcinile negre ce demult, foarte demult s'au înfipt aici în pământ, și se ridicau ca ziduri nestrăbătute.

Cel mai apropiat orașel se găsea la 300 de kilometri și orașelul la rândul său n'avea nici o idee — ce-i asta satul „Uitat“, și cum trăește.

Odată pe an venia, gâfâind, în sat un mesager cu opinci, cu părul bălai, fără căciulă, cu o listă murdară a recruților cari trebuiau a doua zi să plece cu el la Volostea, de unde vor fi transportați în orașel ca să-și facă slujba militară a țarului.

Satul bocea, bătrânul părinte Gherman își slujea serviciul divin, plângând și el, stropia pe recruți cu apă sfântă — și ei plecau în depărtarea necunoscută și de aceia, poate, mai groaznică și mai amenințătoare.

Tăranii nu puteau să priceapă: cine are drept să iee pe flăcăii voinici și tineri și să-i ducă acolo, departe, departe.

Învățătorul bătrân, Ivan Mihailovici și părintele Gherman explicau țăranilor necesitatea și sensul recrutării, vorbindu-le despre stat și de nevoia siguranței statului. În zadar. Tăranii nu știau ce e asta stat și patrie. Nu pricepeau aceste lucruri prea grele pentru judecata lor.

La urma urmei lucrurile însă se linișteau și viața din nou apuca pe calea ei bătută și obișnuită.

Ca și înainte se adunau bătrânii satului în fața casei învățătorului și discutau fel de fel de chestii interesante, mai ales, de ce și cum arde luna, cum se fin stelele pe cer, de ce iarna e așa de frig, iar vara așa de cald.

De mult, foarte de mult, Ivan Mihailovici, învățătorul, pe când era tânăr se silea să le explice legile dintâi ale fizicii și astronomiei.

Cel mai deștept om din sat, Luca, singurul care știa carte și mereu citea Sfânta Biblie, îl asculta cu un aer de neîncredere vădită; Biblia contrazicea cuvintele învățătorului.

Vremea a înălbit părul lui Ivan Mihailovici și i-a stins pofta de a lumina pe țărani. Vremea a pudrat și bucele lui Luca, însă nu l'a putut împăca.

În fiecare Duminică Ivan Mihailovici ținea șezători în localul școlii cetind țăranilor despre minunile lumii, despre trenuri, vapoare, telefonul fără fir și mai ales despre fonograf.

Tăranii îl ascultau în liniște, răbdători, respirând adânc, din când în când din care pricină aerul în odaie devenia mat greu.

Nu mai Luca dădea replici pline de neîncredere:

— E-he, dar biblia spune altfel!

Se întorceau din armată băeții reformați, povestind fel de fel de minuni pe care le văzuseră, dar țăranii nu le credeau, însă când unul insista că el însuși văzuse pe strada orașului o trăsură fără cai, tatăl său îl bătu și a doua zi îl duse la părintele Gherman ca să-i citească rugăciuni de slăbiciune.

Și peste un an, doi, băeții cari și-au făcut armata, începură să uite viața de

la orașe și viața aceasta uneori li se părea ca un vis.

Un singur oraș în lume îngăduiau țăranii: „Sf. Ierusalim — buricul pământului“. Dacă cu ajutorul lui Dumnezeu ajungi în acest oraș și sârui mormântul lui Christos atunci ești scapat de toate păcatele și sufletul tău după moarte intră drept în raiu.

Dar ca să ajungi la acest oraș trebuie să te lupți, cu Smeii, cu necuratul și până acum aproape nimeni n'a ajuns.

II

Intr'o zi satul fu cuprins de o spaimă nemaipomenită.

În fața școlii s'au oprit trei trăsuri de poștă, cu niște boeri, îmbrăcați în lăine albe cu nasturi de aur, având fiecare în cap o șapcă cu o stea de aur pe frunte.

Boerii au intrat în localul școlii, iar lumea care-i zărise fugi îndată la Luca.

Ascultându-i Luca s'a ridicat în picioare:

LEON DONICI

— Ia, să mă duc și eu să văd.

S'a oprit în fața trăsurilor, încărcate, cu instrumente ciudate și neînțelese ce sclipeau sub soare.

Le-a cercetat cu cea mai profundă atenție, aplecându-se uneori spre arama strălucitoare, și posomorându-se din ce în ce. Cu degetul n'a îndrăznit însă să le atingă.

Vizitii veniți cu trăsuri au intrat la umbră în curtea învățătorului.

— Ia, băete, se adresă Luca către unul din săteni care observa cu gura căscată mașinile minunate, dă o fugă la mine acasă și cere la baba mea sticluța cu apă sfântă, sticluța care stă alături de icoana Sf. Nicolae.

Sticluța fiind adusă, Luca își făcu o cruce mare și începu să stropească instrumentele acestea, șoptind ceva.

Și după fiecare stropitură se dădea înapoi, așteptând ceva.

Nimic.

Deodată în pridvorul casei au apărut boerii veniți, cu șepcile, împodobite cu stele, însoțiți de învățătorul Ivan Mihailovici, cu o față bucuroasă și luminată.

Văzându-i Luca se dădu îndărăt spunând doar:

Fantezii

(Din stele)

I

Sub crengi ce gem de paseri, 'nalță clituri
Enorme, maci, cu-a lor spărturi de-amfore
Și'n aripări de-azur, s'alintă'n hore,
Păuni, fășii din cerul altor mituri.

Frunzarii plini, par lăre-adânc sonore;
Luceferi uriași, deschid zenituri,
Și codrii ard, pletosi, făr-de sfârșituri.
Scâlțați în focu-a zeci de aurore.

E vântul râu, prin erbile piestrițe;
Deasupra-i se mlădie condurițe,
Desfășurându-și zestrele de pene.

.. Un stol trecu: Ce ochi de vultur, crun
Plâng, răstigniți sub visătoare frunzi
Privind seninul vieții din poene?

II

Arc de cuptor stă cerul inclinat,
Pe țărnelor plin de scorburi și cotrușe,
Și'n roș etern de zări, strujind făruse,
Vulcanicii fii, ciocanele-și abat.

Sub sârg, aici, de fiare și cătușe,
Destinul crunt, din slăvi s'a dărâmat.
Vii flacări, valvovore prin lung și'n lat
Cu limbi de jar, înalță jucăușe,

Un imn de traiu, pe margini de crater,
Iar trosnet dănd ilăile de fier
Răspund, sonor, sub pumni de urieși..

O! fiu semeț, al unei alte firi,
Ce smulgi din flacări, focul din simțiri,
De ce m'atrăgi spre munți-și calzi și ples

ARTUR ENAȘESCU

— Au venit și pela noi.

Și întorcându-se, plecă acasă încet
iat, strângând la piept sticluța cu
sfântă.

Boerii împreună cu Ivan Mihailovici
s'au urcat în trăsuri și-au plecat unde
întorcându-se în sat târziu.

Noaptea, Luca se apropie de casa
vățătorului și se plecă la gaura din
obloane: noii veniți stăteau la o masă
acoperită cu niște hârtii, cu semne
date, colorate verziu discutau ceva
râdeau.

— „Râdeți, râdeți, mormăia Luca,
vedea cine se va bucura. Vom vedea

Și plecând spre casă, se opri în d
și ridică mâna dreaptă rostind înce

— Râdeți, râdeți.. Dumnezeu le
toate, toate le vede.

Noaptea asta nu dormi deloc și d
Apocalipsa...

III

De aici s'au început toate nenoroc
care au năvălit asupra satului.

Au început cu sunetul toporului ce
cospaci seculari.

Cineva dintre țărani a aflat că la
kilometri depărtare s'a stabilit o ta
unde locuiesc o grămadă de oameni,
fac ceva ciudat și neînțeles. Dintre

cu șapca împodobită cu stea măsoară
cu funia, apoi scrie într-o cărtușie
pe urmă cei noi veniți încep să tae
trul, tot mai aproape și mai aproape.
Vizitând toate acestea Luca se duse la
vățător.

— Ei și ce zici, cucoane? A? Te cunosc
pe un prieten vechiu. Răspunde-mi
cetește. Când ți-a murit soția cine
făcut sicriul? Nu eu? Acum răspun-
mi, ce ne așteaptă?

— Un drum de fier, nene.

— Adică care drum de fier? Cel des-
care ne citeai în școală, că merge
la cai?

— Fără, nene, fără....

— Ei, cum se poate, asta, cucoane? Va
zică să ne prădădești, dragă?

și învățătorul i-a explicat lui Luca te-
a trenului de fier în termenii cei mai
pli.

Aplecând capul Luca îl ascultă în cea
i adâncă tăcere. Tăcerea domni și câte-
clipe după lămurirea învățătorului,
apoi Luca oftă adânc:

— Nu, cucoane, Sf. Biblie scrie că vor
fi vestitorii anticristului și după aceea
va ridica fiara din mare. De unde a
uit năpasta asta peste noi?

— Din Anglia.

— Va să zică de peste mare?

— Da.

Luca ridică triumfător degetul:
— Aha! Dar în Biblie nu se spune și
lo despre mare? Ei, vezi, cum iese
m!.. Dar dragă, cucoane, oare fiii se
te cumva, să trimetem noi o hârtie, is-
tă frumusețea de toți chiar și de babe
ete, ca să ne lase în pace?

— Știi că ești ciudat, nene. Cui s'o tri-
em?

— De unde s'o știu? Nu-s învățat. D-ta
învățat — d-ta trebuie doar să cu-
ti lucrurile aceste, eu pot să citesc
mai slova Sfântă, adevărată, veche,
a strămoșilor... Te rog, cucoane! și
partea mea și din partea tuturor bă-
nilor.

lacrimi sclipeau în ochii moșneagu-
tare necăjit.

tunci ca să-l convingă cu ultimul
ument, învățătorul scoase din dulap
ta geografică pe care era desenată cu
reală roșie și viitoarea linie ferată,
u o tristețea nemărginită privi Luca,
iltând explicațiile învățătorului pre-
că satul lor va fi în legătură cu ca-
la țării, cu orașele mari, că satul se
imbogăți, și întrerupse îndată:

— Lasă, cucoane! Nu ne pașă de folo-
ce vine din partea dracului. Acum
ce-i de făcut. Îți mulțumesc.
Luca a plecat.

IV

tă și ziua groaznică.

la marginea satului începură să lu-
e niște oameni sub comanda boerilor
epci cu stele.

o parte stăteau bătrânii satului în
ite cu Luca, posomorât, tăcut, cu
ncenile încruntate, sprijinindu-se de a
ce slipea sub soare ca acoperită
ac.

a șerpui se întindeau șimile de fier;
șănea ciocanul.

ună la asfințitul soarelui urmăreau
șanii lucrarea asta neînțeleasă și pe-
loasă. Când codrul se roșia de apus,
plecau în sat.

șfel au făcut și a doua zi, și a treia
șșa mai departe, până când boerii
șepile și lucrătorii cu zăngănitul cio-
lor, n'au trecut în fundul codrului.

șficare seară în casa lui Luca se
șecea adunarea bătrânilor și a cător-
știner: cari păstrau cu sfințenie obi-
șrile strămoșești.

șezat în mijlocul adunării. Luca ci-

C. MIHAILESCU: NATURA MOARTA

Salonul Oficial

teu tărăgănat din Biblia veche, cu foile
galbene, citea, cu lumânarea de ceară
în mână, și vocea lui suna ca amenin-
țarea unui profet care cunoaște tot ce e
ascuns încă de ochii lumii.

Peste câteva zile a venit cu o trăsură
cu zărgălăi, cel mai vajnic din boerii cu
șepci și roșu de mânie începu să strige:

— Cine a furat șinele?

Țăranii tăceau. Tăcea și Luca și în ochii
lui sclipea o bucurie atât de ciudată!

Boerul aștepta răspunsul. Apoi isbucni:

— Nimeni nu vrea să recunoască vina?

Bine! Voiu găsi eu pe tâlhar.

— Iertați-mă, boerule, — răsună în
tăcere vocea lui Luca — satul nostru tot-
deauna a fost cinstit...

— A, tu ești, hoțule! — și boerul s'a re-
pezit spre Luca, care îl aștepta nemișcat
cu fața senină.

Numai strigătul unanim al adunării l-a
oprit pe loc pe boerul supărăcios care
plecă amenințând.

Au venit apoi soldații cu baionete, cari
păzeau lucrările reluate, a venit și d-l
subprefect cu străjerii, au arestat pe
Luca și încă pe câțiva suspecți, i-au luat
la interogator.

În sfârșit nu s'a dovedit cine a furat
șinele și toți bătrânii au fost puși în li-
bertate.

La masă, la părintele Gherman, făcută
în cinstea oaspeților înalți, tânărul jude-
cător de instrucție povestea despre Luca:

— Nu știu, eu sau el luam interroga-
toriu!

Și a adăugat:

— Ciudat bătrân! Ciudat!

V

Cu vaete, cu zăngănit de fier, cu șueră-
turi ascuțite, sosi și primul tren, locomo-
tiva fiind împodobită cu triezlor.

S'a petrecut așa cum prorocise Luca.

Fiara apocaliptică ieșită din mare avea
un piept de fier, trei ochi, și respira foc
și fum.

Văzând-o satul făcu — „ah” — și alergă
înainte prin case.

Într-o casă, la marginea satului, clădită
de curând din cărămidă roșie ca sângele,
s'a făcut o masă mare la care a venit și
învățătorul, Ivan Mihailovici.

— „S'a vândut” — șopti satul — iar noi
il credem...

A pierit liniștea de odinioară.

Zi și noapte se auzia numai vuet, șuc-
rături și se cutremura pământul.

În postul cel mare Luca se împărtași,
își pregăti hainele pentru moarte și se
închise în casa sa. Numai la biserică se
ducea și stătea acolo cu ochii pironiți
spre icoana lui Cristos șoptind ceva...

Însă învățătorul, Ivan Mihailovici, par-
că întinerea.

Din când în când trecea pe la stație,
în fruntea căreia se vedea cu litere mari:
„Uitata” și aducea de acolo cărți și niște
liste mari cu figurile bărbaților și fe-
meilor, uncori — goi cum se zicea prin
sat.

Nici odată de atunci de când cu dracul,
zmeul veșnic, despre care se povestește
în Sf-ta Biblie, bătrânul Luca n'a mai
călcat pragul învățătorului.

Parcă ar fi murit Ivan Mihailovici pen-
tru dânsul.

VI

În lada de brad, ferecată în aramă, pe
care-o moștenise de la strămoșul său,
preot, Ivan Mihailovici păstra cinci sute
de ruble, adunate ban la ban, în timpul
celor 65 de ani, cât a fost el învățător.

Din reviste și din cele două ziare pe
care i-le aduceau de două ori pe săptă-
mână trenul, aflase el că un oarecare a-
merican deștept Edison a născocit un a-
parat, prin care poți să ascuți și muzică
de orchestre, și cântăreții, și corurile.

Ivan Mihailovici a intrat în corespon-
dență cu firmele de cinematografe și în
urma acestei corespondențe masa fu a-
coperită cu fel de fel de cataloage colo-
rate, cu figurile gramofonelor etc.

Ce e drept — cele mai scumpe gramo-
foane erau de firma „Tonarm” și „Mo-
narh”. Și tot timpul liber Ivan Mihailo-

vici îl consacra studierii; pe care să și-l aleagă?

Uneori lua creionul și așternea pe hârtie cifre și calcule. Totuși, era prea scump. După o ultimă chibzuire s'a hotărât, a scos din lada strămoșască o sută și douăzeci de ruble, s'a dus la „Uitata“ și le-a trimis.

Acest lucru s'a petrecut în mijlocul lui Octombrie. Lui Ivan Mihailovici i-a trecut și pofta de mâncare.

Uneori, deșteptându-se în toila nopții, se gândea:

— „Se poate să mă înșele? Am ales firma cea mai solidă“....

Trecea zi după zi, Ivan Mihailovici deveni mai palid și mai slăbit și ochii lui pluteau în depărtare.

Și iată, într-o zi, venind la stație șeful garei îi spuse:

— Aveți ceva interesant astăzi, Ivan Mihailovici.

La întrebarea lui mută i-a adus dintr-o cameră vecină un cutar, bine împachetat, cu inscripția:

— D-ului învățător, Ivan Mihailovici Petrov, stația „Uitata“.

Era gramofonul.

VII

Ca și cu o comoară nepretuită alergă învățătorul acasă.

Desfăcu cutărul.

Nimic nu s'a stricat. Și seara puse Ivan Mihailovici gramofonul în mișcare, și stătu singur în fața lui, din când în când netezindu-l cu degetele-i tremurătoare.

Visul vieții lui s'a împlinit.

— „Ce serbare voi face eu în ziua de Crăciun la școală“, se gândea el.

Dar până atunci a găsit cu cale să păstreze surpriza.

În satul „Uitata“ s'a petrecut ca și în alte sate.

Secretul învățătorului l'au aflat toți peste trei zile, dela bucătăreasa lui.

— A primit d-l o mașină care cântă cu glas omenesc.

Nimeni n'a crezut și mai mulți au stat pe gânduri: „Cum așa? Se poate? Unde s'a văzut așa ceva în lume?“

Și satul aștepta cu nerăbdare ce se va petrece.

În ziua Crăciunului, în biserică la liturghie, părintele Gherman i-a spus la predică satului că astăzi ca și în anii trecuți va fi un pom de Crăciun în localul școlii și toți cei ce doresc să vină vor fi primiți cu brațele deschise.

A fost în biserică și Luca, slăbit de tot de gândurile care îl chinuiau.

Ascultând predica părintelui s'a hotărât și el să vie și să vadă ce-i anume mașina asta.

VIII

Ca și în anii trecuți școala fu împodobită cu verdețuri, iluminată, iar în sala școlii scilicet cu sute de culori felurite un mândru pom de Crăciun.

În suman, cu cărja în mână, Luca trecu prin mulțimea, care se dădea la o parte în fața lui, spre pom și spre masa, pe care se înălța un cutar cu o trompetă mare, strălucitoare, de aramă, și rămase acolo, lăsându-se jos.

Au cântat copiii niște cântece, apoi Ivan Mihailovici începu să vorbească despre surpriza, pe care o pregătise, explicând, că acest cutar poate să scoată diferite sunete.

Mașina săsăi ca un șarpe și prin gura largă a gramofonului curseră sunetele plăcute.

Caricaturi

TĂCERE

Pietrificată, linștea se lasă
Din peștera văzduhului adâncă,
Pe umerii tăcerii — și apasă
Masiv, la fel c'un bloc enorm de stân

Păianjenii țesind singurătate,
Și-au furișat tristețea prin unghere
Creiază capo de-opere ciudate
Cu fire de mătase efemere.

Domol, tăcerea picură 'n odae
Stropi deși de clipe ce răsună'n crece
Ca prozodia stropilor de ploae
Sau, ca impertinența unui greer.

Urechile vuese de'ndepărtate
Ecouri ale mării vițorase...
Ca'n niște scoici păstrează agitate
Refrene de oceanuri tumultoase..

Singurătatea pune-un lacăt greu
Ce'nchide gând, cuvânt și adiere;
Iar șoarecii în pod mereu, mereu,
Prelung și ritmic ronțăie făcere..

Nu știi de mai trăești ori de ești mor
Căci însăși cugetarea s'a oprit!..
Asemeni unui ruginit resort,
Simfiriile-obosite-au adormit..

Se-aude pulsul ceasului 'n iatac,
Leșinul a coprins odaia toată;
Și bate des metalicul tic-tac
La fel cu-o inimioară speriată..

ALEXANDRU BILCIURESCU

Dintâiu țărani s'au dat îndărăt cu oftat, apoi cuprinși de curiozitate au vălit spre masa cu cutărul și cu mașina cu trompă.

Luca o asculta cu fața îngropată palme. Iar peste câteva minute strigă desnađejde:

— Ha, pe acestea da, dar nu poate cânte din cântecele bisericesti.

Ivan Mihailovici, triumfător, îi punse:

Ba da. Să-l așculți numai.

Din nou săsăitul de șarpe în mașină în tăcerea profundă din gura căscat trompei au curs sunetele de cor, de cânta „heruvicul“.

Luca mai să leșine. Ivan Mihailovici rea convingător.

Și după ce gramofonul sfârși cântece Luca sări în sus, cu cărja ridicată și cu o voce tremurătoare și întretăiată:

— Și asta poate. Poate. Dar „Creștinăciună!“

— Poftim — i-a răspuns triumfător Ivan Mihailovici — Executat de corul cate-

lei din capitală. Cel mai frumos cor din țară.

Și Luca auzi „Creștinăciună!“.

Corul sfârșind, Luca se ridică în picioare, se apropie de mașina drăcească și făcu cruce de trei ori și spuse în aproape plângând:

— Dă o dracului.. Să facă părinte sfeștanie și apoi o vom arde.

Tremura ca și apucat de friguri, Ivan Mihailovici, îmbrățișându-și gramofonul, cum pasărea își îmbrățișează puiul:

— Niciodată în viața mea.

Luca tăcu câteva clipe și rosti:

— Acum am priceput cine ești.

Și întorcându-se, părăsi adunarea și se îndreptă spre casa lui.

A doua zi fu găsit spânzurat în fața sa, în fața lui pe o masă zăcea Biblia veche, deschisă la pagina în care se vorbește despre venirea Anticristului.

SEROVA MEDREA: GRUP DE ȚĂRANCE

Premiile literare ale statului

de G. BOGDAN-DUICA

Domnul ministru al cultelor este un atât de iubitor de temeinice discuții, și atât de discret, încât, acum, în din urmă ședință a împărțirii prelor literare naționale, printr'o observare destul de apăsătoare, ne-a rugat să ilim numai — rezultatele discuției și nu cerem un proces-verbal în toată ulla. Noblețea observării m'a sedus; promis și eu; dar peste un ceas de me și gânduri mi-a părut rău, m'am arș la minister, să-mi iau vorba înapoi, d. ministru lipsia, plecase! Ca să mă r de-ș insomnia nemeritată, am scris ătorul memoriu înregistrat la arhiva isterului sub numărul...

Domnule Ministru,

afi-mi voie să vă explic atitudinea din ședința în care s'au distribuit niile literare naționale și să vă rog, a viitoare d'istribuire să nu mă înfi, deoarece eu nu înțeleg ca hotăriri e'n culise, de membri ai unui cenaliterar, să fie impuse fără considerare la păreri opuse îndreptățite și ca de aceste păreri să fie majorizati al.

n rândul trecut (1925) mi se spusese: anul cred că vine" la rând, pentru ză, G. Ibrăileanu. Adică: „Viața roască"! De două zile știam: „Acum remiază proza lui G. Galaction, poezi G. Topârceanu". Adică: „Viața nească"! Am răspuns îndată: „Ganon, DA; dar un măscăriciu literar opârceanu, NU!" Iar, în discuție, fi auzit că va veni, cândva la rând, a O. Cazimir. Adică: iarăși „Viața nească"! Concluzie: Se pare că premiați naționali, care cred că predin acest an și din anii viitori s'au pentru cenaclul dela Iași! Poate urprins și surprinderea că'n acest u s'a înscris în buget premiul penritică. Această prudență a ministrifirește, nu putea să placă cenacluVieții românești".

aceiași regiune a mai venit și o lere, de recomandat ministerului, alizat prin persuasiune. Doi colegi, două scaune lipite, aprobându-se oc, având parcă o singură gură, au din aceeași regiune de cenaclu. ceau: „Ce este o sută de mii de i de an? La câte trei ani, câte trett de mii! Cu dobânzile celor doi

Se uită, însă că bugetul statului e cu anul și că acesta are alte griji, să capitalizeze în deosebi pentru al treilea literar... Cred, domnule ru, că d-voastră veți păstra dispo-actuale, a 100.000 lei premiul a-Ș: veți ajuta la timp modestiei rilor, care fac literatură, nu și pohiterară-financiară, pe care vă rog spinge până în izvorul ei, aparent. iața Românească!" Sau altfel: Să ceteze în numele cui s'a făcut proea?

zis, așa dar, la proză: Galaction. s: „Consimt îndată; il cunosc bi-și l-am făcut la cursul meu univer-S'a ivit și alt nume: Ion Gorun, aducere aminte la timp; toți am t pe Galaction, hagiul tânăr care i să-l iea la anul, (Nu la trei ani!) m fost mulțumiți că Ion Gorun, itor ales, spirit fin, luptător stră-pentru bunul stil românesc, va splata cuvenită.

oezie: N'am propus nimic, de-știam că dintr'o cutiuță va apare a cu fața albă, dar cu poesia pli-

nă de giumbușlucuri de Cărbuș ori de jocul păpușilor. Și apărui! După ce se vor cunoaște aceste rânduri, care vor fi publicate, propunătorul va vorbi, mai ales că d-sa este însuși d. Mihail Sadoveanu (față de care interesul său de cenaclu literar nu-mi scade cu nimic admirația-mi mare pentru opera sa!)

Că d. I. Brătescu-Voinești a răspuns imediat: „Da! Da!" nu mă miră de loc. Sunt certi denique fines pentru puțința d-sale de-a fi obiectiv; și d-sa este, se pare, dincoace de acele fines. Blândul coleg St. Ciobanu, delegatul Academiei, a făcut numai observarea că d. Topârceanu este cunoscut în Basarabia, ceea ce constituie un argument geografic, nu literar. M. Codreanu, O. Goga au fost prea delicați ca să se amestece în voroava ce-a urmat...

Ce s'a zis în favorul poetului premiat? Una și bună: Că este în tradiția românească.

Ce-am îndrăznit a zice eu?

Scoseiu dintr'un plic baladele-i triste și vesele, („L-am adus și eu!" zise cineva, scoțându-l și D-sa!) Ce-am zis?

„Recunosc d-lui Topârceanu două calități: Poate să scrie un pastel, fie izolat, fie intercalat într'un context liric; are accente lirice drăguțe; dar adânc, puternic nu este niciodată. Se ceruse, prealabil, în discuție, ca premiații să fie creatori, să aibă suprafață mare; D-sa nu are în adevăratul sens al cuvintelor. În schimb are ce trebuie să-l depărteze dela premiul, are parodia, zeflemeaua, care n'a făcut de ieri să spun (cu exagerare critică, firește) că este „măscăriciu" literar. Va fi tradiție românească, dela Caragiali și Ranetti cetire, dar aceasta nu-i literatură de susținut prin premii literare-naționale. Cine și-a făcut idol din parodie poate fi om de spirit, dar poet de seamă— nu. Cu parodia distrugem poesia; dacă aceasta-i statuă de marmoră albă, cu parodia murdărim marmura cu noroiu. Deschid cartea (mai bine zis: cärticica) și cetese:

BROASCA TESTOASA

Nu-i vezi nici cap, nici coadă, nici picioare.
Un holovan. Dar dac'o lași în pace,
Ea scoate botul de sub carapace
Și'n cetet-ncet se pune în mișcare...
In câte milioane de tipare
Cu haine transparente sau opace
A trebuit viața să se îmbrace
In drumuri de prefaceri milenare!
Căci dibuind o formă mai perfectă
Dela amibă până la insectă
S'a rătăcit în mii de ipoteze
Și cât drum lung și evoluții grele
Pân'a ajuns Natura să creeze
Gingașa formă a iubitei mele!

Adecă: Iubita, amiba; o broască — concentrare inductivă pentru idea (Adâncă??!): Natura crează variat!

Dar bietul Dante! A mai parodiat cineva pe Shakspeare (Aici adaog și numele: D. D. Pătrășcanu, mângăind cu glume strengărești pe Romeo și Iulia); dar așa ceva se premiază? D-l Topârceanu ne aduce pe Dante (Nu interesează pe unde!) și-l mângălește astfel:

Văzui atunci aproape de intrare
Un pudel gras și plin de panglicușe
Cu scăbie canină pe spinare
O lebedă și câteva maimușe
Inconjurau dihania neroadă
Ce se lăsase moale pe lăbușe.
Cu gingiile neputând să roadă
Un becsfreak crud și tare ca de piatră

FR. STORCK: SALOMEA

Salonul Oficial

El sta sugând din propria lui coadă.

— Acest căfel ce toată ziua latră,
Rosti Maestrul cu-a lui voce tristă,
A fost un biet erou lăsat la vatră.
— Cunose! am zis cu nasul în batistă.
Dă-mi voce să-i dedic, fiindcă-i place,
Această rimă impresionistă

Concertul în luncă la Alecsandri, la Coșbuc, ce admirabile antropomorfizări! D-l Topârceanu încearcă așa ceva (?) în balada tșamnei, ca să-i iasă rimele de mahala (In ședință n'am zis așa, dar pe aproape, nu mi aduc aminte cum!) și strofele de murdăritoare parodie, ce nu merită a fi citate în întregime:

Mai târziu o coțofană
Fără ocupație,
A adus o veste'n goană
Ș'a făcut senzație.
Un țințar nervos și foarte
Slab de constituție
In zadar vrea să ia parte
Și el la discuție—
— inaniție
— poliție
Etc.

S'au cetit și două poezii bune; le-a cetit d. M. Sadoveanu. Sunt și de astea! Vecinicia nu le-a nîmbat încă. Dar ele și parodia alătura dovedesc că autorul nu are clară conștiința valorilor literare; pentru d-sa balada munților este egal de bună pentru — publicat ca și cea despre broasca țestoasă — iubită...

Dintr'un colț răsună un glas (Rebreanu): „Să-l dăm deci lui Minulescu...". Am arătat pentru ce ar fi mai drept a-l da acestui poet. Cine s'audă?! Hotărârea era doar luată!)

D-le Ministru: Toată lumea este plină de confuziuni; politica, instituțiile culturale, filosofia chiar; pentru ce n'ar fi și poezia?, mai ales că în ea răzbat instincte

*) In treacăt s'a pomenit: C. Pavulescu, T. Arghezi, E. Farago și ?..

și simțiri individuale și energice, care cer glas și — recunoaștere. Dar mie mi se pare că în numele statului judecând trebuie să căutam a ridica din mijlocul confuziei numai pe cei care au reușit să fie întregului popor scumpi, utili, adâncitori de cultură. Este și d. Topârceanu printre ei? Nu cred...

Și speriat mă gândesc că acest caz — s'ar putea repeși!

S'ar putea lua, deci, imediat câteva măsuri:

1) Dacă este s'o mai pășim odată ca acum, apoi în niciun caz nu trebuie s'o greșim cu 500000 lei; este prea destul cu 100000 lei.

2) Propunerile să nu se mai facă verbal, ci înscris, motivat și pentru posteritate, pentru că vreun oarecare Tinetist viitor să ne poată prinde cu scrisul; verba volant să rămâie pentru cei ce dau busta spre surprinderi.

3) Propunerile să fie anunțate de propunători cu o lună înainte; să știe toți despre ce va fi vorba. Acesta este modul de-a lucra, sincer, demn și garantat-utile.

4) Votul să fie pe față, dat individual, înscris în procesul verbal.

5) Procesul verbal să se publice în „Monitorul Oficial” (căci vorba este de banii Statului!) și în revistele literare.

Acesta-i frâul cuvenit: superficialității de judecată, solidarizării ceneaclurilor îndrăznețe, lipsei de considerare pentru argumentul adversar; este frâul menit să civilizeze o frumoasă instituție creată de un ministru care a avut intenții frumoase și care va fi de sigur trist văzând ce rezultat a dat de astă dată.

Domnule ministru, vă știm de mult om cu bună chibzuială, cu dragoste de ce-i artă românească, cu durere de banul public; și de-aceia nu mă îndoiesc că veți lua măsuri ca ce a întemeiat predecesorul d-voastră să se desvolte frumos, glorios, nu... cum arătam mai sus.

Cu deslinsă stimă

G. BOGDAN-DUICA

Toamnă

Verde din ce a fost să crească
Doar voinicu-a mai rămas
Cu obrazii s'amintescă
Macii smulși de-al vremii pas.

Atârnând cu moarte în suflet
Lilieci, păienjeni suri,
Leagănă-al vântului suflet
În tristeți fără măsuri.

— O, voinice, cine știe
Moartea căror frunze așteaptă
Ofilirea să ne vie
Într'o toamnă... ea o șoptă.

Prin tristețea genii lui
Trece un stol de răs prin lacrimi
Și prin fuzul cerului
Trece-un stol de corbi prin lacrimi

Toate, toate mor de boală
Rugină-s nădejdi și vise
Toamnă palidă și goală
Cu mormintele deschise.

FLORICA MUMUTANU

Dimineață de vară *)

În August, soarele, lenevit, își întârzie pe fiecare zi cu câteva minute, splendida lui seclare. Ca s'o admir, acum cel puțin îmi pot împlini măcar șase ceasuri de somn. Aici la țară, în largile odăi de coloare vechi, somnul de șase ceasuri, cu ferestrele deschise amândouă în răcoarea livezii, se scurge pe nesimțite, fără întreruperile și fără visele care infierbântă perna somnului din oraș. Ai crede că abia ai fost confundată într-o așipire scurtă deosebit de odihnitoare, dar bați de seamă că lumina alburie pe care se împânzesc ramurile copacilor, capătă o strălucire, se rozează ca de un foc apropiat. Sunt zorile.

ALICE GABRIELEȘCU

Atunci mă scol și ori împing obloanele la ferești ca să-mi pot urma somnul, ori îmi pun repede pe mine îmbrăcămintea de zi și-mi adun șuvițele de păr sub pălăria mică de piele cenușie. Pentru o toaletă amănunțită, rămâne destul timp până la amiază, acum nu-i chip de întârziat. Îmi vin la ureche zgomote bine cunoscute ceasului acela de dimineață: scârțâitul gros al ușei de la hambar împinsă pe balamăli, roțile docărașului tras de-o mână înceată hârșind pietrișul din fața casei, iar din odaia alăturată, tusa cuocunului Alecu, o hârâială deasă pe care i-o pricinuește tabacul și pe care și-o înăbușă cât poate, cum își înăbușă și pașii pe covor, plin de precauție pentru somnul epuresc al cucoanei Maria.

Când aud înspre culoar deschizându-se în taină o ușă, deschid și eu pe-a mea, tot atât de încet, gata de plecare.

Vorbim șoptit.

— Bună-dimineață!

Pe cuconu Alecu îl bucură totdeauna tovarășia mea în plimbarea aceea din zorii zilei.

— Harnică nepoată am. Bună dimineață!

Jos, la peron. moș Vasile, vizitiul, trage de urechi căluțul somnoros înhămat la docăraș. Ne urcăm singuri căci nu-i loc în docar decât pentru două persoane.

Cuconu Alecu îndeamnă pe tăcute ca-

lul, mișcându-i doar frâul. — eșim înspre poartă în uruiala roților care în niștea aceea pare asurzitoare, singur zgomot pe care nu l-am putut înăbuși.

Cu un răs de copil care a mai făcut poznă, cuconu Alecu îmi suflă îndată bucurie mare:

— Azi nu m'aj simțit de fel. Am lăsat dormind dusă.

Asta-i farsa de fiecare zi a gazdel mele. Cuconul Alecu, pe care îl deșteacă atât de fix în zilele de vară grija că pulii și poate mai ales obișnuința, a altminteri somnul foarte greu. Odată, cum câștiga ani, pe când adormitun tocmai la ceasul prânzului, un m safir stărnit de veselia cucoanei Maria adus de jos ferăstrăul, un butuc, și pus să-i taie boerului, după proverb, le ne la căpătâi. Deatuncea, și poate și în de mult, — sațiu în casa asta nu-și face cuib ușor — pe cuconu Alecu în fiecare dimineață îl muncește grija ca să se scelle fără zgomot și să se strecoare afară nesimțit. Nu izbutește totdeauna: trup lui greoi, ferindu-se de câte-un scaun din cale, lovește adesea o măsuță, rturnându-ș. Nevastă-sa tresare, se freacă la ochi, și o bună parte din dispozițicuconului Alecu e perdută pe ziua ace

Când izbutește, îl cunoșc numai de după luminițele poznașe din ochi și din răsul care-i gâlgăie în gâtleej:

— Azi nu m'a simțit.

Își închipue mutra cucoanei Maria deșteptată abia la uruital docarului punit, uitându-se împrejur în patul gol, cuerul din care lipsesc hainele de dăbuimacă și rușinata în vrednicia ei gospodină datoare să fie trează înaintebărbatului:

„Da când, doamne iartă-mă?”

— Auzi, somn epuresc! Mulți epuri mai prinde decât dormi ca dânsa.

Mă silesc să râd pentru a nu știu ce oară de șiretlicurile acestea naive gazdelor mele. Doi copii mari, amândoi

— Azi, nepoată, mergem la Strâmba.

— Bine. La domnu Onisifor.

Moșia cuconului Alecu nu-i toată la loc. E împărțită în trei sate, cu semituri încălcite și acelea printre ale a proprietari. Graba pe care o depune el sul de a fi față zilnic când într'un când într'altul, la ceasul începerii micii, nu-i atât de îndreptățită însă, fiindcă la toate trei locurile are administrațibuni, oameni de ispravă.

Ceeace mă încântă în deosebi, este toți trei au nume potrivite. Onisifor poate fi decât un om matur ca vâdeșirat ca trup și cu vocea șuerăto. Și chiar așa este. Pe Torospan cine putea închipui altfel decât gros, înș și cu pumni zdraveni? Numai doi Șubțirolu, din Codinii-de-munte, băta oraș, proaspăt absolvent al școalei agronomie, de un an de când trăeș aerul dătător de prea multă poftă mâncare, e, pare-mi-se, pe cale să-șnege numele.

Mergând spre Strâmba, avem răsă în față. O geană subțire, roșiatică aflu tivind marginea dealului chiar am eșit pe poartă. Acum a crescut crește mereu, tot mai aprinsă, în toată partea aceea ca vâlvătaia unu ascuns, ca flacăra unor torțe prece o minune. Și minunea se arată într văr, nu după multă vreme. Globul relui, strălucitor de alb, se ivește puțin, se sue ca împins de cineva în șeața cerului, împlinindu-și cu fi salt rotunjimea perfectă și, ca în fa neî adevărate minuni, ochii noștri s chid, neputând să-i suporte străluc

*) Fragment din romanul „Pentru ceilalți”.

Când a trecut jumătate de ceas? Am ajuns la Strâmă, în curtea lui Onisifor cotcodăcesc douăzeci de neamuri de găini și cocoși, împrejurul pestelcii cu grăunțe a gospodinei. Nu ne oprim, fiindcă după cum ne face semn cu mâna rotofeea loamna Onisifor, bărbatul său se afla încă de mult pe câmp. Il vedem îndată, de cum eșim din sat, pe cărăriua unui an ceva mai departe, agitându-și mâinile pe deasupra păpușoilor înalți, acum aici, acum în partea opusă, ca o sperietoare anume așezată pe care vântul ar purta-o în picioare de colo-colo.

Cei vre-o sută de țărani cari implântă fără grabă sapa lor în pământul moale și clădesc movilițe de bulgări negri împrejurul fiecărei tulpine de porumb, abia au timp, în dosul lui, să-și ștergă nădușeala de pe frunte sau să frământa între degete o țigară.

Am ajuns. Domnul Onisifor sare să ne întâmpine, înotând printre păpuși. Ciudat: nu mai poartă nici un semn din neliniștea de adineaori. „Toate merg bine, Boerul să n'aibă nici o grijă. Muncitorii învoiți au venit toți. Vremea s'arată liniștită... Până diseară, lanul de porumb e gata...”

Boerul se uită la știuleții, câte trei și patru pe-o tulpină, cruzi încă dar rotunzi și tari sub scutul lor foșnitor, iar eu dezmiard în palmă mătasea care izvoarește la fiecare în vârf, aurie și lunoasă ca pletele netunse de copil bălăi...

Nu mai avem ce face aici. Sfaturile și recomandările boerului sunt inutile și eu întârzierea noastră mai rău îl stingherim pe domnul Onisifor.

La întors, soarele urcat pe boltă ne încălzește în spate, Razele lui, trecute prin aerul rece al dimineții, nu ard și nici n'au putut usca toate boabele de rouă care scilipsec în iarbă.

— V'ați întors? Nicușor întrebă de tine, Silvio.

— S'a și trezit?

— Nu mai are astâmpăr, Azi e ziua cea mare.

— Crezi c'am uitat?

Am dat fuga la el în odă. Peste două ceasuri trebuie să vie doctorul să-i scoată piciorul din gips.

— Silvio, crezi c'am să pot merge numai decât?

— Desigur. Așa spume și doctorul.

— Crezi c'am să pot merge mai mult?

— Cred că da, Facem după amiază o plimbare prin livadă.

— Prin livadă?

— Să vezi cum s'au copt mercele cele domnește!! Când în fiecare noapte. Luăm un coș și le strângem. Vrei? 6

— Am putea merge și mai departe, pe drum. Atunci, să nu mă mai duc azi în oraș după târgueli. Se poate duce și singură cucoana Maria. Mergem amândoi pe drumul cu plopi, până sus în deal, știți, de unde se vede tot satul. Ce privește frumoasă! M'am gândit de multe ori că ai putea face o schiță...

Vorbesc, vorbesc, tocmai fiindcă simt că gândul lui Nicușor nu mă mai urmărește, nici măcar cu o atenție de polițea.

— Chevaletul e ușor de luat. Culori ai?

— Silvio, eu merg cu voi la Movileni.

— A! Da?...

— De ce nu? Am să mă obosesc și mai puțin. În trăsura stau comod. Vreau să schimb aerul, vreau să mai văd și eu lume. De când stau închis...

Era rândul meu acum să tac, pe când Nicușor devenea volubil.

— N'am să mă obosesc de loc. Bine-înțeles n'am să merg cu voi din magazin în magazin după cumpărături. În vremea asta, eu vă aștept... undeva...

Salonul Oficial

ONOFREI: DOMNIȚA

Premiat

— La cofetărie!

Cum îl privesc drept în ochi, l-am simțit răzvrătindu-se.

— La cofetărie. De ce nu? Fiindcă nu-i plac mamei prăjiturile lui Iani? Mie-mi plac. Eu am stomac mai bun.

— Bine, Nicușor. Stai liniștit. Mă duc să-ți trimit cafeaua.

Mă duceam mai ales ca să-mi ascund mâhnirea. De o săptămână de când descoperisem taina inimii lui Nicușor, printr-o întâmplare și fără știrea lui, prietenia mea pentru el luase o nuanță de duioșie. Atâția ani, de când petreceam vara la părinții lui, privisem la copilul acesta tăcut și închis, cu o ridicare din umeri. Nu schimbam niciodată mai mult de trei cuvinte. Nici n'aveam când. În afară de orele de masă, el era mereu dus undeva pe câmp, cu o carte subsoară. Nu știu prin ce vâgăună de deal se mistuia. Mă dusesem de câteva ori pe urmele lui înadins, dar fără să-l pot descoperi. Când intra seara în sufragerie, își ferea obrazul de lumina lămpii, trăgea cu o mișcare bruscă scaunul lui și începea să mănânce iute, cu ochii în farfurie, cu o grabă care-l scutea de vorbă.

Dacă-l cercetau în ce parte fusese, el făcea cu mâna un semn vag din care nu puteai înțelege mare lucru: „Intr'a-colo!”

Acum, de două săptămâni, de când imobilizat de piciorul frânt era nevoit să-mi primească tovarășia la căpătâiul patului, ne împrietenisem și aveam în fiecare ceas satisfacția unei mici descoperiri. Sufletul său se arăta cald, delicat și simțitor, prea simțitor. De aceea m'am tulburat să aflu că-l dăruise atât de curând și atât de nepotrivit unei ființe care n'ar fi putut umbla cu el fără să-l chinuiască sau chiar să-l sfarme...

ALICE GABRIELESCU

DAIMONION

III

DEMONICUL CA FATALITATE

Un aforism trăește prin belșugul clar-obscur de gânduri pe cari le implică fără a le exprima. O cugetare care nu implică altele multe, neformulate poate să fie haina de oțel a unei admirabile observații întâmplătoare, poate să fie un îndrăzneț început de sistem sau să oglindească o constatare de natură mai mult sau mai puțin științifică, dar anevoie poate să alcătiască un veritabil aforism. Intocmai ca o poezie cu farmecul alungat între rânduri, un aforism rezistă și se recomandă mai mult prin ceace ascunde decât prin ceace spune de-a dreptul. Aforismul se desprinde dintr-un salt intelectual cu curba numai parțial vizibilă. Restul traiectoriei trebuie ghicit. Aforismul e linia scurtă a stelei căzătoare, care după drumurile cosmice străbătute fără de a lumina, s'aprinde în clipa când încetează de a mai fi. Din luminoasa dungă cerească ghicești în rostul stelei direcții problematici și obârșii întunecate. Libertatea de a ghici și de a întregi drumuri ce se pierd în adâncimi de lume — e plăcerea incomparabilă a privitorului. Să ne-o îngăduim și noi față de unele gânduri aforistice asupra demoniului, pe care Goethe, în graba necontrolată a unei convarbiri, le-a lăsat posterității curioase de oracole.

În gândirea mitică a lui Goethe, atât de felurit manifestată, „demoniul” e o „taină a vieții și a lumii”. Demonii își caută cu preferință epoce turburi și personalități de mare format. Demonii e o putere căreia nu-i resistă nici individul în care izbucnește, nici mulțimea docilă care îl înconjoară pe acesta. Demonii cu origini subterane de izvor termal, lucrează în mare parte în întuneric, „inconștient”, dar cu atât mai distrugător de zăgazuri. Demonii lucrează în oameni, cât timp privește lucrurile cu un ochiu mai pozitivist, — dar fiindcă oamenii nu i se pot opune și se comportă ca niște obsedați, Goethe urmându-și fără șovăire înclinările mitizante, atribuie demoniului oarecare transcendență. „Cu cât mai superior, cu atât omul stă mai mult sub înriurirea demonilor”, spune Goethe secretarului său. Și în continuare — cu conștiința limpede de a fi fost unceori simplă mistică unealtă — îi mărturisește: „Întâlnirea mea cu Schiller a fost stăpânită de ceva demonic. Puteam să ne cunoaștem mai curând sau mai târziu, dar faptul că ne-am întâlnit tocmai în epoca când eu aveam înapoia mea călătoria în Italia, și Schiller începea să se obosească de speculațiunile filozofice a fost de însemnătate și pentru amândoi de cea mai mare utilitate”. În credința lui Goethe demonii împrumută ceva din privilegiile ireductibile ale fatalității. Mitul goethean se precizează chiar mai

mult: după părerea lui — în unii oameni demonii devine fatalitate. E cazul demoniilor reprezentativi. Lângă cei citați de obicei de Goethe: Rafael, Mozart, Byron, — se pot înșira alții mai noi din istoria europeană, de-un alt format desigur, dar nu mai puțin meniți să ilustreze aceeași credință: ne gândim la Rimbaud, la Petöfi, sau la cel mai de curând dispărut, Radiguet. Toți au ceva comun: trăiri în ritm grăbit de tragică baladă, vieți scurte repede mistuite de demonii sălășluit în ei ca fatalitate de neînălțurat. Simțim gustul elegiac al întrebării ce se pune cu orice prilej: ce-ar mai fi creat un Byron dacă ar mai fi trăit, ce-ar mai fi creat un Rimbaud dacă adolescența nu l-ar fi istovit? Unei asemenea întrebări nu i se poate răspunde nimic hotărât, fiindcă din nenorocire nici unul dintre acești tineri îndrăciți sau euforici dispăruți nu a înviat ca să arate postum bunilor burghezi ce-ar mai fi fost ei în stare să producă dacă ar fi avut norocul de nedescris al unei vieți lungi ca a lor. Din partea noastră mărturisim însă că opera oricărui dintre acești demonii ne-a făcut totdeauna impresia unui întreg complect la care anevoie s'ar mai putea adăuga ceva calitativ nou. Astfel cuvintele, ce urmează, ale lui Goethe, sunt simpla confirmare olimpică a unei impresii pe care neapărat și alții au avut-o: „Mozart a murit în al treizeciséșaselea an. Rafael în aceeași vârstă, Byron numai puțin mai bătrân. Toți însă și-au împlinit misiunea în chip desăvârșit, și fără îndoială a fost timpul ca ei să plece, pentruca în lumea aceasta întocmită pentru o lungă durată, să mai rămână și altor oameni de lucru”.

Urechea cititorului desbărat de superstiții, din grația „luminei” în care trăim, se va simți neplăcut și anacronic atinsă de cuvinte ca: demoni, fatalitate, misiune... Li reamintim prin urmare că Goethe își da perfect seama că vorbește în termeni mitici despre fapte pentru care știința nici până azi n'a inventat alți termeni mai buni. În cele din urmă întreg acest complex de fenomene alcătuit din instinct creator, puterea fascinată de înrăurire, intuiție divinatorie, ritm vehement de viață — își găsește în cuvântul „demonic” un nume pe care în zadar îl caută în altă parte mai sugestiv, — iar imposibilitatea organică de a trăi altfel decât trăește e mai expresiv subliniată prin cuvântul fatalitate decât prin accl de determinism fiziologic deopildă. Și apoi oare nu sunt realități, de care fără de a le epuiza, mitul se apropie totuși mai mult decât ipoteza științifică?

LUCIAN BLAGA

Viorile ațipite

INIMA MEA, AI DANSAT!

Tu, inima mea,
Șarpe încolăcit în jurul lui,
Care plânge
Chinuit de propria-i otravă
Ai visat;
Pasăre cu picioare de flăcări
Sculptată în veacuri,
— Salomee cu răs de mărgăritar —
Inima mea, ai dansat.

Gură întinsă către o imagină crudă,
Ochi aninat de un ireal cuvânt,
Mână sgârșită de-asupra unui sărut.
Fior prelungit de șoaptă aburită
Inima mea dece ai iubit?

Ecou ațipit în sicriu de lemn,
Coardă bolnavă, singurul cântec,
Disperată bucurie, Țipă flămând.
Pământul te-a chemat la el
Ca un cântec.

Inima mea, inima mea,
Ai murit.
Acum ai plecat,
Sfânt decapitat,
De-un fir nevăzut de sânge.
Sub cer te văd plutind
Pe talgere de aur.
O femeie cu suflet de cristal
— Cereel aninat de discul lunii
Te plânge.

SANDA MOVILA

BARASKI: ANTINEA
Salonul Oficial Premiul

O Scrisoare d-lui O. Densusianu

Domnule Redactor,

Deoarece **Viața literară**, streină de obiceiurile civilisate, a refuzat să publice rindurile ce urmează, cred veți binevoi a le da loc în „**Universul literar**“.

În interviewul d-lui G. Brăescu ărut în n-rul dela 20 Mai al **Vieții literare** văd repetat pe socoteala ea un neadevăr căruia nu i-am spus dela început pentru că meu ar trebui să aduci rectificări la astimpărul ponegriților și cite ată îmi zic că greșiții pot avea pe de pociare. Povestind ca și în **isăcarea literară** — anul trecut — rdivul său debut literar, d. Brănu, ține, să reamintească cum a esându-se mie nu mi-ași fi dat osreala să citec manuscrisele d-sale. La amintirile, întunecate, ale d-lui ăescu, memoria mea găsește ușor spunsul: curînd după întoarcerea r refugiu dela Iași, d. Brăescu a nit într'o zi să-mi vorbească de oiecte literare, de tipărirea unui lum de schițe. Pentru ca să-mi u părerea asupra lor, i-am spus ași voi să cetesc tot manuscrisul, numai vre-o două bucăți pe care le adusesse. Ne-am despărțit, rănînd ca d-sa să-mi aducă tot ce ia să publice. Nu am putut ști pe nă de ce d. Brăescu a renunțat această înțelegere — am aflat ă mai târziu că schițele d-sale inese la **Casa școalelor**, pentru tarea literară ce se înființase.

Prea ocupat... de mine, cum își fi putut ocupa de alții? — aigă d. Brăescu. Așa m'am ocupat deauna numai de mine încît ar ainea nedumerit d. Brăescu, după astă afirmare, când întimplarea r face să afle dela foști colaborori ai **Vieții nouă** cite manuscrise numai le-am citit, dar le-am și reptat, iar la tipărirea lor am pus otdauna grija să nu rămie nelțumii cei care mi le încredinșe. Chiar azi, când nu mai apare uța nouă și nu am deschis salon pomădări literare, să mă cunoască e mai puțin decît d. Brăescu a care-mi aduc sau îmi trimit mactrise să-mi spun părerea asupra ?

ai consecvent cu nota de inter- v- autobiografic și suprimînd o trazicere în judecarea altora, cred d. Brăescu va căuta cînd va mai nterviewat să se ocupe cit mai t de d-sa și să lase la o parte alții — în orice caz numele meu va mai avea de ce să-l amintea-

ulțumindu-vă, primiți încredința- sentimentelor mele distinse.

OID DENSUSIANU

Pagini anglo-române Un roman românesc în Anglia

A trecut neobservat la noi un fapt ce privește totuși nu numai pe individul literar ci literatura noastră însăși.

E succesul repurtat în Anglia de romanul d-lui Marcu Beza, Doda, care a primit de curînd onorurile limbei engleze, datorită aceleiași, binevoitoare cu literatura noastră, d-na Lucy Byng cum și editorului Geoffrey Bles (Suffolk St. Pall Mall, London) în al cărui strai mauve și zaț generos cartea apare în plină formă apuseană.

Rîndurile de față să nu pară convenționale. Știm că d. Beza nu e cel mai mare scriitor român în viață, și că oricine la noi are veleitatea unei atari situații poate să-i dispute dreptul la inobilarea atît de timpurie cu blazon englez, cum și la toate apanajele de specie eternă sau imediată pe care un astfel de blazon le comportă. Cetătorul român, zelos de lauriu lui literari de acasă, s'ar putea deasemeni întreba de ce numai decît un Beza în englezește și nu un Duiliu Zamfirescu, un Sadoveanu sau Rebreanu, Cezar Petrescu, sau Emanoil Bucuța, — traducerea într'o limbă occidentală implicînd și o supremație în cadrul literaturii alor tăi.

Ori, trebuie să mărturisim, d. Beza nu se bucură de o atare supremație. Consacrat de mult în paginile Convorbirilor maioreșciane, d-sa a rămas în aceeași măsură și isolat. O ședere prelungă în streinătatea birourilor de consulat și acea cochetărie cu știința împotriva căreia literatura veșnic se răzbuună — mai ales când e vorba de știința atît de suspectă sub raportul valorilor sufletești, univrsitară, — l-au așezat într'un cadru exotic de seră prin sticla căreia te uiți la plante care vor fi ele minunate dar rămân în același timp și pururi depărtate, inexistente.

Lupta câștigată de d-sa în fața criticeii engleze, alături de cele mai mari nume ale prosei noastre, în volumul de **Romanian Short-Stories** de acum câțiva ani, a fost primul acces de invigorare al ierbei smulse de pe un colț de stîncă macedoneană. Tare ne temem că desfășurarea ei de data aceasta în plină ferigă nordică să nu fie pusă la noi în socoteală inefabilului calorifer...

De fapt d. Marcu Beza a pătruns în literatura engleză. Și aceasta nu în virtutea unei preeminente față de confrății săi români, nici a unui nume mai cunoscut, ci prin simplul fapt că d-sa e, întâi, un scriitor posibil și în alte limbi, în al doilea rînd, un om care cel puțin în raport cu una din aceste limbi se bucură de fericite oportunități. Nu parvenire literară, prin urmare, ci numai noroc literar.

Mai interesant e însă că pe calea limbii engleze d-sa amenință... să intre și în literatura română și e aceasta ceiace parecî supără pe ortodoxii literaturii noastre. Aceștia își vor aduce aminte însă de atâtea nume literare impuse din afară — cazul James Joyce, provocat de Valery Larband fiind cel mai prăspăt, — și vor concede că literatura celui mai insular dintre neamuri, fidelă spiritului colonial de rasă, e în același timp și cea mai primitoare de produse streine, rectificîndu-și astfel regionalismul cu binefacerile importului.

Că a fost tradus în englezește nu e prin urmare un lucru excepțional, deși e cât se poate de recomandabil să împărți acest noroc cu un Mann, Gide, Hauptmann, frații Capek — juați cu atîta succes pe scena Londrei — Molnar, Valda,

Kellermann. Că odată tradus, a prins, iață ceiace e meritul d-lui Beza și o achiziție netă a literaturii noastre.

Cunoașteți, mai precis, nu... cunoașteți **O viață**, începutul de roman macedonean al d-lui Beza. Doda înseamnă forma lui englezească, cuvîntul fiind numele cu care e desmierdată de nepoței, bunica Mia Cotedin, bătrîna uscată de suferință și profilîndu-se pe fondul povestirii ca o eroină de cântec odiseic. Odiseic, în caz mai ales cînd, după cum demonstra Butler, Homer ar fi fost o femeie! Fiindcă feminină e întreaga bucată, de un feminism aproape japonez, ce ar face-o rudă cu crisantema dacă nu i-ar lipsi cîselura.

Totuși scriînd D. Beza lucrează în sîdef, pentru un evantai imaginar și gîndul că acest evantai ar putea fi purtat de o princesă niponă îi umple sufletul de poezie. D. Beza e un poet și toate romanțele pe care le va scrie, lipsite ca și aceasta de preocuparea psihologică și ignorînd documentul zilnic cum și rezultantele experienței, vor fi lungi și imbiitoare poeme în prosă, sociale.

În Doda avem un sat muntean, osoase fețe balcanice, familia de negustori, morți și căsătorii. — Toate acestea sînt și nu sînt. Existența lor e fosforoscentă — de sate care clipeșc noaptea pe coaste de Morce — o existență adică în funcție de negură și ceață. Vîlul amintirii e totdeauna aera sub prestigiul căreia D. Beza își desfășură bazarul său cu minurății tesalice. De sub acest vîl o față ca Vica te privește cu ochi de poscdată și te urmărește cu fuga ei misterioasă dela pîrîinți, un haiduc ca Gruu — cel mai frumos cu puțință nume de haiduc — trăește în rumoarea satelor bîntuite de vînjșia pistoalelor, o tînără nevestă își place fiindcă moare prematur — moartea e predilecția, obsesia d-lui Beza — o nuntă fiindcă sfârșește povestirea. Satul însuși, în care toate se petrec — și pe care l'ai vrea fixat în amănunt local — e numai un loc tăiat de refugiați în inima pădurei. Iar peste toate urcă figura bătrînei care nu trăește decît în măsura în

TEODORA CERNAT: COMPOZIȚIE
Salonul Oficial

IACOB C. NEGRUZZI

care suferă și leagă astfel cu trecutul ei de obidă toate pierderile îndurate până la nunta fericită a nepoatei Pasia.

Povestea își lasă atunci impresia acelor ape desvoltate, care înghiț câteceva cu vre-o bulboană la răstimpuri. Toate bucuriile și nenorocirile romanului sunt accidente poetice, exploatare numai ca atare de un artist care, spre a relua figura de mai sus, are o instinctivă teamă ca lăleșul să nu cedeze și incizia să nu devină rană, omorându-i arta și făcându-i cu neputință evantaiul!

Această timiditate față de materialul său artistic și acest contact intim cu posibilitățile lui face din d. Beza un scriitor feminin, un poet minor al prozei noastre, cu o singură noblețe: sobrietatea, cu o artă supremă: a reticentei și fond unic de creație: sinceritatea frumosului.

Și pentru Englezi un astfel de scriitor e un scriitor frumos, „a beautiful writer“. Aceasta se lasă întrezărit din sumedenia de recenzii pe care Doda le-a iscat. Nu avem încă în mână pe cele din *London Mercury*, *Criterion* sau *Nineteenth Century*, reviste cu îngrădiri și dogme.

Celelalte însă nu cântăresc mai puțin. Ca să începem cu ziarele, *Manchester Guardian* (4 Dec. 1925) numește pe autor un scriitor de „aleasă sensibilitate și farmec“ și rămâne adânc impresionat de „femeile sale cu nume ciudat cu pasionata lor afecțiune de familie și unica dorință de a avea bărbai și fii“. *Birmingham Post* (6 Noem. 1925) vede „vieța dela țară reflectată prin oglinda „sufletului feminin“ din această „carte delicioasă“. Și la lumina simplității ei adevărate ar dori să mai audă despre aceste cătane macedonene, care respiră tristețea amintirilor în vecinătatea pădurilor ce se răsună împotriva oamenilor“.

Tot așa *Liverpool Courier* (24 Oct.) *Yorkshire Post* (11 Noemb.) etc.

Iată și revistele. Ca să nu redăm ca și mai sus, decât cuvântul caracteristic *Times Literary Supplement* (29 Oct.), atât de obiectiv totdeauna, găsește descripția „de un extrem interes“ iar pe Doda „o figură nu mai puțin convingătoare, deși nu prea deosebită de atâtea bătrâne în împrejurări asemănătoare“.

Criticul *Gerald Gould*, cunoscutul specialist al romanului englez, în *Daily News* (7 Decem. 1925) spune: „In Doda o povestire de viață macedoneană, tot e patos. Mai nimic nu se întâmplă, afară de ceiace cu schimbarea împrejurărilor s'ar putea întâmpla oriunde. Are însă simplitatea și melancolia unui cântec popular și ca un cântec popular pune farmec pe lucruri familiare“.

Nu mai puțin cunoscutul critic dela *Saturday Review* (2 Ian.) *L. P. Hartley* o găsește „de o extremă simplitate și un considerabil patos“. „Cartea te lasă cu

BARASKI: SF. GHEORGHE

Salonul Oficial

Cu adânc respect și cu neajmărită admirație încerc să descriu figura venerabilului bătrân, actualul președinte al Academiei Române; așa cum ea se desprinde dintr'un trecut bogat în fapte și atât de legat sufletește cu generațiile care au reușit să creeze o adevărată literatură artistică și neîntrecută până astăzi în istoria literelor noastre.

Din areopagul culturii românești, chipul totdeauna blând al bătrânului președinte, reușește să păstreze o atmosferă de plăcut arhaism și de cumpătată apreciere față de generațiile tinere care vin să ocupe locurile lăsate de foști colegi și prieteni din tinerețe ai aceluia, care cu ușoară tristețea îngroapă în fiecare an în adâncul sufletului, atâtea și atâtea amintiri ale trecutului?

Și ce viu trebuie să fie în inima blândului bătrân acest trecut!..

Din negura acelor vremuri, amintirile trăesc încă.

E Sâmbătă seara, la Pogor acasă. Junimiștii veseli sunt adunați cu toții. Într'un colț al odăii muralul Pogor râde cu multă plăcere de porecele pe care

un fel de sentiment al toamnei și cu o mireasmă ce vine parcă mai mult de printre rânduri“.

The Cherwell (5 Dec.), revista intelectualilor din Oxford, într'o lungă recenzie semnată A. G., dă un admirabil resumat al romanului „acestei femei dintr'un sat românesc care trăește în funcție de ai săi, pe fondul sinistru al unui prelung proces de familie“. Marele suflet al Miei ar putea fi încarnat de Duse numai. Tot interesul cărții e susținut cu „artă înaltă“.

Sub titlul dincolo de mare prea cunoscuta romancieră *Mary Wobb* în revista de popularizare *The Bookman* (Ianuar 1926) se întreține în a desprinde frumusețile cărții și a culege de printre ele figura de „Mater Dolorosa“ a bunicei. Inchee: „E o carte unică în pagini, dar numai tabloul final (al Dodei în lacrimi „sub mantaua ei de amintiri“) în care culminează, e de ajuns ca să ne aducă fiurul ciudat ce nu vine decât la atingerea sau presimțirea genialității. În cărți mai mari, pe o canava mai largă, Marcu Beza ar putea da o lucrare într'adevăr mare, fiindcă dânsul are imensa simplitate a copilului, fără de care nici o creație de geniu n'a luat ființă“.

În sfârșit *The New Statesman* (Dec. 5) prin autorisatul critic *P. C. Kennedy* se ocupă la cronică literară de o sumă de traduceri simultane: *Insula Mamei Mari* de G. Hauptmann, *Krakatit* de Karel Capek, *Prisonieri* de Franz Molnar, *Marea* de Bernard Kellerman și *Doda* de Marcu Beza.

Interesul Dodei zace nu în găteală, ci în universală-i validitate. E o istorioară comună, dar tot așa de romantică în Macedonia ca și în Manchester, când e la mijloc o imaginație ca a lui Marcu Beza.

Apoi, prin o comparație cu bucățile celorlalți streini care ne aduce la primele cuvinte ale cronicei noastre: „Așa dar avem aici cinci traduceri: două din nemțește, una din celă, una din ungurește, una din românește; toate de valoare, toate bine făcute; patru sunt bucăți ambițioase, una e frumoasă“.

spiritul său inventiv le-a dat tuturor confrărilor fără deosebire.

„...Așa lui Maiorescu îi ziceau „tata nebulilor“—poate fiindcă prelecțiunile populare inaugurate de dânsul fuseseră prilejul înființării societății. Pe mine Pogor mă botezase „Don Ramiro“ sau simplu „Ramir“ din cauza poeziei ce am tradus din Heine, mai târziu însă el mi schimbă porecla. Când intram în Junimea, Pogor exclama: „Iată și carul cu minciunile!“ din cauza anecdotelor ce-mi plăcea foarte mult să povestesc. Că era numit „Excelență“ fiindcă fusesse ministru odată, spera să devie iarăși

IACOB NEGRUZZI

după părerea Junimii merita să fie totdeauna. Frate-meu Leon mare de tru precum este, era poreclit „Tony“ nume unui elefant dela un circ ce trecuse pe Iași. Nicu Gane era botezat „Drăgăndu“ sau „Drăgan“ după un băsan de Strada de sus, fiindcă Pogor îl acuza că a fi un om foarte prozaic, burghez, cu îi zicea; *Culian* era „papa *Culion* și simplu „papa“ din cauza caracterul său blând și tolerant: *Ivanov* presupun a fi de origină slavă—*Ianovitzki*—*Paide* „*Picus* dela *Mirandola*“, *Iu Caraid* fiindcă era gras i se da epitetul „*bilnutritul*“, *Grigore Bucliu* se chema *pe scurt* „*Buiuc*, *Th. Burada*: „*Ghelbuda*“, *Philippidi*: „*Huru*“ pentru studiu său asupra *Cronicei* lui *Huru*. *Naul* „*pudicul Naum*“, din cauza manierei sale mai delicate decât ale altora, *Paț* *Tasu* și *Lambrior* erau „*cei trei Români*“ fiindcă umblau cu haine de săiac naționale și erau totdeauna împreună, iar lui *L* *car Ciurea*, *Gane* îi inventase drept poreclă o întregă frază țigănească: „*Cirilă, Burilă, cel mai mic Cocirlă, Seldiman, addeviță pulpă, Constantin verior, Vlad muștar, dar bătrânii ce r fac?...*“ (*Iacob Negruzzi*, „*Amintiri de Junimea*“).

Și în societatea literară unde se pus drept lozincă următoarea inscripție cingală: „*entre qui veut, reste qui pe*“ să făcea mult haz și se perindau în care seară multe glume. Această societate cu o viață nouă și atractivă a rășit să recruteze tot ce avea mai distins și mai de talent publicul ieșan de pe cea vreme. Cu mijloace simple și radește s'a putut realiza în literatura noastră un curent puternic și sănătos care luptat prin organul de publicitate

DRAGOȘ PROTOPOESCU

„Convorbirile literare“ în contra tuturor acelor care nu înțelegeau rostul unei literaturii și mijloacele prin care ea putea să pătrundă mai ușor în spiritul public.

Vreme de aproape 30 de ani „Convorbirile“ au fost cea mai serioasă și mai răspândită revistă literară. În coloanele ei au apărut numele celor mai mari scriitori ai noștri, din a doua jumătate a secolului al 19-lea. Înțelegând astăzi pe deplin rostul care l-a avut în mișcarea noastră literară revista junimștilor, trebuie să scoatem în evidență cu acest prilej rolul cel însemnat pe care l-a jucat și conducătorul efectiv al acestui organ literar.

E meritul necontestat al d-lui Jacob Negruzzi de a fi reușit să strângă grămadă atâtea spirite deosebite, de ale fi stimulat să scrie și de a le fi încurajat la timp debuturile.

Se știe îndeobște ce rol greu are de îndeplinit la o revistă literară, redactorul. Asupra lui trec toate laudele când o revistă merge bine; dar tot asupra lui cad toate săgețile când revista șovăiește în mersul ei, sau dă prilej de polemică adversarilor.

Deși prin cultura sa juridică, d. Jacob Negruzzi nu era predestinat literaturii, totuși datorită desigur mediului în care a trăit, dânsul a scris cu multă ușurință în toate genurile literare. Nu vom insista asupra activității sale poetice sau asupra bunelor traduceri din scriitori germani; ei ne vom opri un moment, discutând activitatea sa de prozator. În afară de romanul „Mihai Vereanu“ așa de mult gustat de generațiile acelei vremi, dornice de opere originale românești; d. I. Negruzzi a scris și o serie de nuvele în care predomină spiritul umoristic și sarcasmul blând al scriitorului față de metehnele societății contemporane. Nuvelele „Electorale“; „Christache Văcărescu“; „Părintele Gavril și Un drum la Cahul“, rămân în literatura noastră în proză ca frumoase modele de stil curgător și natural îmbrăcat într-o limbă vie și curat românească.

Când d. Jacob Negruzzi a fost ales membru la Academie în 1881, activitatea sa se îndreaptă și în această înaltă instituție tot în domeniul literaturii. Dânsul a încurajat prin rapoarte elogioase toate operele de seamă ale literaturii noastre; și tot el a fost acela care a stăruit cu multă amabilitate ca tați scriitorii noștri de seamă să fie primiți ca membri în sânul acestei instituții. Vasta sa corespondență ce a purtat-o cu literații vremii sale și care astăzi să păstrează la Academie, documentează cele afirmate.

Generațiile tinere de acum, pot avea în bogata activitate a venerabilului bătrîn octogenar cea mai frumoasă pildă de muncă cinstită și grea, susținută până la adânc bătrânețe de cea mai caldă în-suflețire altruistă și de cea mai nobilă bunătațe omenească.

GIL. CARDAȘ

SPICUIRI BIBLIOGRAFICE:

A. OPERA, EDIȚII:

- 1) Commentationes duae ad. L. L. Dig. uti possidetis et C. 20 X de decimis quas in Academia Heidelbergensi consensu et autoritate ad summum in utroque iure honores rite capessendos scripsit. Berolini [1863].
- 2) Poezii, Buc., Edit. Sococ, 1872.
- 3) Mihai Vereanu, roman, Iași 1873. Publicat și în „Convorbiri literare“ VII (1873—74).
- 4) Copii de pe natură. Buc. 1874.
- 5) Hatmanul Baltag, operă bufă în colaborare cu I. L. Caragiale, publicată în „Convorbiri literare“ XVIII (1884-1885).
- 6) Nazat, revistă politică și umoristică în colaborare cu D. R. Rosetti. Buc. 1886.

MENTIUNI CRITICE

R. NEMȚEANU: Antologie (alcătuită de d. Mihail Dragomirescu); ed. literară a „Casei Școalelor“, 1926.

*Poet a fost! Și cântul lui și plânsul,
Sub cerul instelat, trezeau fiori;
Un codru era sufletu-i și ntrânsul,
Cântau privighetori!*

„Poet a fost!“. E sentința cu care-și începe Barbu Nemțeanu epigraful de mai sus, săpat în lespedea tutelară a primei pagini albe din volumul „Stropi de Soare“, tipărit în a doua ediție, în 1915. Cu patru ani mai târziu, în 1919 o lespeadă adevărată, simplă și emoționantă, ca toate lespezile moartore ale tuturor poezilor blagoslovitei noastre Patrii, închidea un trup învins, o inimă ce cu siguranță tot mai palpita, și-un suflet trist, poate pentru prima dată trist, că trebuie să se oprească brusc în toilul celor 32 de primăveri, câte-i fuseseră hărăzite de neîndurătoarele Parce. Nu știu ce epitaf anume stă scris la căpătâiul deapăruri al lui Barbu Nemțeanu. Epigrafului, acela pe care și-l ticluise singur, i-ar sta însă bine în vecinătatea sufletului său, deoarece Barbu Nemțeanu a fost poet. Negreșit nu cu învoirea atâtoră din tinerii mei confrați cari n-au scăpat nici o iotă din frumosul match al poeziei pure din Apus și care-și închipuiesc că e de ajuns să cumperi instrumente de aluminiu ca să-ți poți pune firma de chirurg într-ale literaturii. Din fericire pentru dânsul, Nemțeanu a scăpat de bisturiile acestea dificile. Și dacă epigraful lui nu l-a desmînțit intuiția e pentru că ea a fost a unui adevărat poet.

7) Eroul fără voie. Craiova 1891, Bib. Națională No. 6.

8) Scrieri complete. Vol. I: Copii de pe natură. Buc. 1894; vol. II: Poezii: Satire, Epistole; Miron și Florica; Balade; Poezii lirice. Buc. 1894; vol. III: Mihai Vereanu, roman, Plimbări prin munți; Buc. 1895; vol. IV: Teatrul: Nu te juca cu Dracul; Impăcare; Amor și viclenie; O alegere la Senat; O poveste; Beizadea Epaminonda, Buc. 1895; vol. V: Teatrul: Pe malul mării; Din Carpați; Hoții de Schiller; Conjurația lui Fieschi de Schiller, Buc. 1896; vol. VI: Traduceri din Schiller: Cabală și amor; Don Carlos; Maria Stuart, Buc. 1896.

9) Dicționarul Junimei în „Convorbiri literare“ 1908 și urmare.

10) Inceputurile literare ale lui Const. Negruzzi în „Analele Academiei Române“ pe 1909—1910.

11) Cântecul lui Grigore Ghica în „Analele Acad. Rom.“ pe 1909—1910.

12) Amintiri dela Junimea, Buc. Viața Românească [1921].

13) Ioan Bogdan, A. Vlahuță, A. Xenopol și manuscrisele lor. Buc. Academia Română, 1923.

14) Autografe române, Buc. Academia Română, 1923.

15) Diverse rapoarte pentru cărțile prezentate la premiile Academiei. Discursuri la deschiderea sesiunilor generale și diverse răspunsuri la discursurile de recepție ale membrilor.

16) Diferite articole în revista „Convorbiri literare“.

În introducerea ce însoțește prezenta antologie, d. Mihail Dragomirescu distinge între ironismul rece al lui Heine și între humorismul idilic al lui Nemțeanu. Pornind de la aceste distincții și urmărind temele poeziilor lui, d-sa vede în Nemțeanu pe singurul poet cu adevărat al vieții familiare. Poate că încheerea să sufere puțin în esența

B. NEMȚEANU

ei intimă. Este în poezia lui Barbu Nemțeanu o latură a unei inspirații familiare, ea este însă de al doilea plan față cu rezonanța generală a întregii lui poezii, chiar aceea domestică. Și-apoi nu temele singure dau caracteristica unui poet, ci unghiul sentimental sub care se refrânge în oglinda lui personală, ambianța.

Ori Barbu Nemțeanu departe de a fi apologetul vieții familiare, așa cum caracterizarea d-lui Dragomirescu ar lăsa să se creadă, este cum tot d-sa enunță, un umorist. E ceace distinge, dealtfel, poezia idilică a lui Nemțeanu de aceea cu care are serioase înrudiri, a lui Iosif, și la unul și la altul ceva din aerul adus de spate al bunicilor, care aruncă peste întâmplările curente, o privire înduioșată. Iosif oprindu-se la această atitudine, Nemțeanu dezarmând-o cu un surâs, cu o ironie. Cu o ironie destul de ușoară, de nevinovată, cu un mic bold epigramatic. Între fantezie și epigramă poezia lui Barbu Nemțeanu zâmbește toată vremea, chiar și atunci când abordează o temă de două ori elegiacă, cum e aceea din poema „De vorbă cu trupul meu“.

Poetul era suferind. Muntele ozonizat îi întremează trupul vlăguit de prea multă visare, cum crede cu adorabila naivitate dânsul. El nu înțelege însă, să ducă sacrificiul prea departe. Pentru că între trup și suflet, între pământ și cer, poetul aspiră tot după azur, după vis, spre descătușare. Și-atunci târ-gul se impune cu necesitate fatală, și

într'un ton de bonomie în care epigrama finală încheie într-o spirituală turnură un tablou elegiac prin definiție. E ca un soi de autoexecuție în tempo de bal mascat.

Dar dacă azi renaști la noua viață,
Când sufletul mi-l chinuii amar,
O, trupule, fi-oi dă și o povață:
In voe să visez mă lasă iar!

Mă lasă să răvnesc din nou spre stele,
Nu-mi aplecă privirea spre pământ;
Nu-mi spune că sunt spini în toate cele,
Că orice drum sfârșește în mormânt.

Mă lasă să veghez în nopți cu lună,
Să sper în vremi mai bune pe pământ
Fii sufletului bun o gazdă bună:
In drogă voe lasă-mă să cânt.

Căci dacă trup nevrednic, vei cerca
Din nou să-mi turburi visele de artă;
Și dacă cu durerea ta deșartă,
Să cânt voios tu nu mă vei lăsa —

Atunci, nevrednic trup, cuprins de silă,
Prin munși nu te-oiu purta de două ori!
Scot sufletul din tine, fără milă,
Și'n drum te las să mori!

Și aceiași agreabilă ironie și când scrie poema orașului său natal, „Galații”. Ar fi un frumos capitol de rezervat în istoria literară, acela ca să zicem așa, al „imprescațiunii”, în materie de urbe natală. Care poet nu s'a simțit străin de orașul său, nesocotit, ostracizat, martirizat și cine n'a murmurat, dacă nu public, cel puțin în caetele intime ale laboratorului său, măcar un blestem. Din fericire, blestemele copiilor nu prind, altminteri câtă ruină nu s'ar fi adăugat peste ruinele de tot felul: istorice, ale antichității, senzaționale ale erupțiilor vulcanice și ale violențelor sismice, tragice, ale războaielor. Pentru țara noastră, așa de înceată în materie de refacere, e o adevărată fericire că blestemele literare sunt numai literatură. Fără să mai adăugăm că însăși ei, poezii, au grijă să tacească, la vârf, săgețile și să toarne în paharul cu mătrăgună, pe care-l destină urbelor lor scelerate, suficient sirop.

O dovadă mai mult de sufletul generos cu care i-a înzestrat Cel-a-tot-puternic. E și cazul lui Barbu Nemțeanu din amintita poemă:

Galați oraș cumplit de negustori,
La tine stă poetul ca'n Sodoma!
El seamănă cu trudă măndre flori,
Tu nu le poți simți, însă, aroma,

cu aceste versuri delicate își începe Nemțeanu poema de stigmatizare a Galațiilor. Nu era însă în firea bunului Nemțeanu și nici în mijloacele lui de expresie să aplice fierul roșu peste o ingratitudine edilitară. De aceea poema se frânge într'un ton de prevenitor memento:

O, teme-te oraș nelegiuit
De-a Dunării cumplită răzbunare!
In curgere de val spre Răsărit,
Va duce despre tine vești amare

Va spune că fi-i sufletul vândut,
Pe fii cei mai huni că-i dai uitări,,
Pe fiii tăi, ce'n vremi ar fi putut
Să ducă fala ta în largul zării;

Vlăstarul tău că-și plânge n'astrăinat,
De alt pământ sub alte stele, plânsul;
Trecea pe uliți trist, nemângâiat,
Ai tăi treceau străini pe lângă dânsul.

Iși va striga că n'ai jertfit nimic
Pe altarul sfânt al artelor sublime,

Că lași un nume trist și de nimic,
Rostit cu scârbă de viitorime.

Și totuși după atâtea păcate, inima lui Nemțeanu se înduioșează până în cele din urmă și în loc de lavă de pucioasă și grindină de piatră încinsă, poetul își absolvă urbea, la judecata din urmă, pentru singurul merit de a fi adăpostit (cu toate că l-a și martirizat) un bard:

Iar dacă ceru 'n cei din urmă zori
De flacări te-o cruța și de cutremur —
Gândește-te oraș de negustori,
E fiindcă ai găzduit un bard pe vremuri!

Dar aliajul acesta de satiră ușoară și de înduioșătoare sensibilitate, Nemțeanu îl promovează într-o poemă, „Povește” ce se ridică cu mult peste satiră. E o elegie pentru dispariția unui bordeiu pe locul cărui se va ridica, — cuib de farisei — un sfruntător palat:

Firește că netrebnic, cum era
Prieten, vei zice: numai bine
Cau măturat niște ruine
Și nu vei suspina,
Dar vezi tu bordeiașul? — Odinioară
El ascunde de lume-un învâțat,
Ce'n frig și'n nopți târzii, s'a sbuciumat,
Turnând în cărți a minții lui comoară!
In urmă bordeiașul, lungă vreme,
A fost o chilioară de poet
Și'n încăperea-i mică și deșartă
Născură-atâtea splendide poeme!

Insă mai presus de aceste accente de sentimentală satiră socială, oarecum elegiacă, poezia lui Barbu Nemțeanu cunoaște două loturi, cari sunt ale lui, cu adevărat, și cari sunt din plin reprezentate și în această antologie. Într-întâi, lotul erotic. Poezia de dragoste a lui Nemțeanu cochetează cu sine, cu sentimentele lui, dă cu o mână și ia cu alta, amăgește și râde, ca să-și cruțe mai ușor deziluziile — e într'un cuvânt o poezie de reținută ironie mai mult, în care gluma ascunde o înfrângere, sau o previne. Așa e în poema „Iubitei care nu-mi cetește versurile” în care bonomia poetului nu scade nimic dintr-o realitate destul de tristă cu toate succesele pe care poetul le va fi obținut tocmai de pe urma versurilor scrise pentru iubita care i le nesocotește:

Și toate astea fiind-o vreme
Am șters și-am scris, am scris și-am șters
Povestea dragostei, din care
Tu n'ai citit un singur vers.

Și doară versurile mele
Nu pentru critici au fost scrise
Ci pentru tine, dulce critic,
Cu ochii negri, plini de vise!

Alteori poezia lui erotică împrumută flăușul rustic al cântecului sau al motivului popular, pe care modulează catrene de reală frăgezime:

Grea osândă mai e dorul!
Chin fără de nume
Parcă ai sta pe loc, și parcă
Mi te-ai duce'n lume!

Și doar lună, stele, ceruri,
De-ai căta, nu-s lucru mare;
Numai dragostea, posnașa,
Numai ea le dă cătare...

Iar alteori se rezolvă în discrete sugestii din care „Răvașul mezinului” e un record de grație și de simplitate:

Acasă, nene, toate-s bune,
Iar eu mă port cum se cuvine:
Ud grădinița pe nserate
Și dau scatului smochine.

Iși văd de cărți, le suflu colbul,
Din ce mi-ai spus nu uit nimica:
Grijesc la timp să aibă lapte
Mămița mare și pisica.

All nu știu, zău, ce fi-aș mai spune,
Doar trei scrisori că fi-au venit,
Și una-i roză și miroasă...
Ș'o țin acas' ? Să fi-o trimit ?

Final care-l apropie pe Barbu Nemțeanu de celălalt lot propriu al poeziei sale: fantezia. Prin invenția fericită, prin turnura epigramatică, prin ironia nevinovată cu care înțeapă efemerdele în ierbarul poemelor lui, Barbu Nemțeanu aparține acelei categorii de poeți fanteziști care dacă nu s'au constituit, ca'n alte literaturi, în partid aparte, nu există mai puțin, chiar așa risipiți și fragmentari, cum sunt. Și în ordinea aceasta ar trebui citate acele poeme de un deosebit umor precum „Trenul Crasna-Huși”, evocare pitorească aceluia tren miniatură, ale cărui aere de tren mare stârnesc gluma și zâmbetul; „Roman de colportaj”, admirabila „Siestă” ale cărei dimensiuni nu suportă mutări, — lot din care vom cita nu pe cea mai caracteristică dar una din cele mai desăvârșite: sonetul „Japonerie de vară”, ca o pildă de câtă grație și distincție erau în resursele poetului Barbu Nemțeanu:

Când după zi de praf, de foc de vară,
De strigăte, trăsurii și de tramvaie
Mă ntorc în solitara mea odaie,
Eu viața ca p'un câine-o las afară.

In liniște m'afund ca într-o baie,
Mă nseninez, sunt bun și blând sunt iară;
Zâmbind, când lumea 'n noapte se
M'arșez la geam în jețul meu de pae.

Vecinii-au, toți, ferestrele deschise,
In negrele pătrate ca pria vise
Albesc scufii cochete, ca de nea...

Din când în când, s'aude: „Noapte bună!”
Un Kimonou suspină: „Vai! ce lună!”
„Ce lună!” — aprobă grav o pijamă...

Dar toate aceste acorduri, și acest zâmbet, și acești stropi de soare filtrați prin pânzele diafane ale suferințelor, în ciuda neîndurătoarelor Parce, aveau să rămâne ca singura aducere aminte valabilă de existența lui Barbu Nemțeanu. Antologia de față ne-o reamintește cu prisosință.

PERPESSICIUS.

CURIER BIBLIOGRAFIC

G. RODENBACH: In exil, roman, trad. I. Gr. Periețeanu ed. „Cultura Națională”.

Deși romanul este vechiu scris de mai bine de 28 ani, cartea este nouă după cum d. n. nenorocire nou este pentru publicul românesc însuși autorul.

Intrădevar, subtilul scriitor flamand, pictorul nordului ceșos și sumbru, evocatorul acelei atmosfere „VATUITA” de provincie, poetul amurgurilor și apologistul tăcerii, e puțin cunoscut la noi; este cu atât mai bine venită traducerea ce ni se oferă de către eleganta editură Cultura Națională

„IN EXIL” este romanul vieții de provincie, cu tragedia superiorului inadaptabil. După cum spune traducătorul: „Acest roman în care găsim acumulate toate trăsăturile caracteristice ale întregii opere, versuri, sau proză, reflectează parcă propria psihologie a autorului și constituie un fel de autobiografie bine simulată”.

Jean Rembrandt, eroul romanului, trăie-

„SALONUL OFICIAL“

Sala Olga Greceanu

&

Sculptura

VII

Multe din picturile plasate în sala aceasta, pierd, evident în preajma alburilor strigătoare ale desenelor și gravurilor, cari ocupă mai mult de o treime din suprafața totală a panoului.

Până la o definitivă așezare a „Salonului Oficial“ — astăzi ambulant, ca prăvălia ușorică a vânzătorului de castane — această promiscuitate va fi iertată, mai ales de către acei cari, străini, au avut prilejul să dibuiască luarea aminte ce se dă, în alte țări mai bătrâne, organizării manifestărilor plastice, patronate de Stat.

Să ne întoarcem însă privirile către piesele expuse — și să ne grăbim.

Suntem în ultima sală — și în ultima săptămână a „Salonului“. — (N. R.: La data când apare acest articol „Salonul Oficial“ trebuia să fie încă deschis publicului. Însă după o dispoziție a Ministerului Artelor — prin nimic serios justificată — Salonul s'a închis cu o săptămână mai înainte de ziua fixată pentru aceasta — prin surprindere).

OLGA GRECEANU

n'a izbutit să ne impresioneze cu „Esteră“ d-sale, care, deși pornită pe stilizare și decorativ, e cu desăvârșire dezbrăcată de culoare.

Și totuși d-na Greceanu e un serios talent — care se necoteste.

PAUL MOLDA

a avut cele mai frumoase intenții academice în „Nudul“ d-sale.

-Dar ce folos! Rezultatul e dezagreabil pentru retină: O culoare fetidă, așternută pe niște forme, în cari clocește descompunerea.

KEBER

e mai interesant în „proiectul d-sale decorativ“ — quasi arhitectonie — decât în „Tabietul“ și „Natura moartă“.

Hotărât: d. Keber nu are simțul culorii.

C. VLADESCU

atât în „Biserica bretonă“ cât și în „Femeia lângă flori“ e desigur mai slab ta-

tășit de către d. I. Gr. Periețeanu, într-o aleasă limbă românească, cu pietatea cuvenită marelui Rodenbach și cu simțul literar, care caracterizează pe traducător.

Ne facem o plăcută datorie amintind că domnul Periețeanu a făcut accesibile marelui public românesc romanele lui Dumas, Zolla și Maupassant și, tot d-sa este autorul volumului: „Din alte zări“, acea valoroasă antologie, unde a tradus din poeziile a 36 de poeți, izbutind să păstreze în versurile românești corespunzătoare ritmul original atât la Baudelaire cât și la Rollinat, ceiace este un record.

V. V. STANCIU

ță de „studiul portret“ pe care l'am cercetat în una din sălile trecute. Cu toate acestea, se întrevăd și aici calitățile unui pictor cu serioase însușiri.

MINA BYCK

Amabil compus — „sub pomul de Crăciun“ putea să fie o piesă de efect, dacă autoarea ar fi izbutit să spiritualizeze figura copilului — cu resăvârșire greoi și antipatic, aici.

TARASOV

În „capul de expresie“ — atent, dar prea scolastic, urmărit — se tradează mai mult desenatorul și aproape de loc pictorul.

Ne îngăduim a-i recomanda d-lui Tarasov un intens exercițiu numai cu colorile fundamentale: roș, galben, albastru și — firește — albul — pentru cunoașterea cât mai nemijlocită a luminii picturale.

COLINE DAZZA

cu al d-sale „chapeau de Tablet“ ne îndepărtează.

Avem o scârbă organică pentru orice femeie cu nuditatea ulcerată.

Mai ales în artă.

IONESCU PAȘCANI

Decamdată, fluid și monochrom în culoare — nu încă inexpressiv în desen.

AUREL JIQUIDI

ne arată o mică încercare de compoziție — „Sfântul Sebastian“ — în care n'am putut sesiza, încă, nici o calitate remarcabilă și nici o intenție clară pentru viitor.

Îl așteptăm.

CASILDA MIRACOVICI

Flori... flori....

PEJIN

„Case lângă lac“ — sau așa ceva.....

LUCIA BALACESCU

care se jeluște, public prin pana unui cronicar prea amabil, că lucrarea respinsă i-ar fi fost mult mai reușită de cât aquarelele primite — (obsesiunea clasică a tuturor refuzaților) — se vedește și de data asta cu calități, nu atâtea tehnice cât spirituale, care te rețin și te încântă. În plastica românească, d-na Lucia Demetriad e un fel de zvârlugă, hărăzită gârlițelor mici și repezi, unde ar putea străluci prin sprintineală — dar căreia nu-i va fi îngăduit să se avânte în apele mari și adânci, de cât cu riscul de a fi scufundată — în anonim.

RODICA MANIU

ale cărei aquarele le preferăm întotdeauna picturilor d-sale — fiindcă sunt mai proaspete și mai vioaie — expune acum o serie de studii din Caliacra, unde, în ciuda motivelor uneori insignifiante, a știut să stabilească, aproape cu virtuozitate, acorduri cromatice agreabile și totodată expresive.

AVACHIAN

Un *plein-airist* de largă viziune, care te oprește dar nu izbuteste să te rețină. E neconținut o disproporție între motivele d-sale, prea minore și spațiul prea vast peste care le întinde.

De aici, atâtea goluri, cari lasă impresiunea unei lipse a concentrării vizuale și tehnice.

ELENA BARBU

...flori. ....

GOGAN

expune cinci aquaforte, într-o tonalitate caldă.

Păcat însă că motivele d-sale sunt cam sărmene.

CUTESCU-STORCK

cu negre trăsături nervoase, și puțină mângâiere de aquarelă, izbuteste să fixeze impresiuni variate și pline de pitoresc.

ARTHUR MENDEL

expune două aquaforte amabile și cinstite susținute ca meserie.

ște viața tihnită a unei provincii, întovărășit doar de mama sa. E un poet superior, mai mult: un poet al vieții. Provincia însă, cu orizontu-i limitat, cu acea atmosferă greoaie care strivește ori ce inițiativă, întrista pe poet. Cariera pentru care se pregătise la Paris, avocatura, nu-l atrăgea în acel mediu în care această profesiune se prostituase. Deopotrivă îl desgusta și politica, care nu se reducea decât la: Maimuțării de bălci, barace vecine disputându-și gloata și câțiva îndemnatici cocoțați pe scânduri și suflând banalități dintr'un trombon“.

Visătorul solitar se îndrăgostește de o beghină, pe care o descoperă într-o după amiază în biserica unui beghinaj. Il atrăgea poezia rară și suavă ce se desprindea din făptura logodnicei lui Crist.

Era poate prestigiul necunoscutului. Sfârșește prin a se căsători cu ea, bravând prejudecățile orașului, care produsese un adevărat scandal public.

Fericirea însă, pe care o visa, se depărta, Maria, soția lui nu putea satisface exigențele subtilului suflet de artist. Nu-l înțelegea deajuns, iar poezia depărțării dispăruse.

Realitatea era alta. Și Rembrandt, când începu să vadă că se înșelase, că ea era ca celelalte deveni neliniștit, fiindcă gândea el: „Femeia poate să nu fie o voce care grăește dar trebuie să fie cel puțin un ecou care răspunde“.

Jean Rembrandt trăia cu adevărat în exil. Exilul era familia, exilul era acel oraș cu viața de provincie ucigătoare de talente, exilul era însăși Flandra-utilitaristă, în care literatura nu este apreciată și în care Jean Rembrandt cu toată inteligența-i și talentul său, abia avea ce mânca.

Maria nu era femeia pe care o visase. Ea îl iubea, dar ca pe un frate. Rămăsese mereu o „statue de marmoră rezemată de marginea vieții lui“.

Iar el — Jean Rembrandt, „se lăsase în voia aceluia inconștient egoism al căsătoriei, în care, fiecare, după ce s'a dat cu totul, se retrage puțin câte puțin. Cu toate acestea el iubea încă în ea amintirea și câte odată cuprins de duioșie, o considera ca pe o soră foarte asemănătoare unei femei, odinioară scumpă, cu turburarea unui amant nemângâiat, care ar căuta în chipul celei vii, figura oarecum uitată a moartei“.

Sunt cuvintele lui Rodenbach cu care caracterizează admirabil o fină analiză sufletească.

Maria, bolnavă muri. Curând muri și mama lui Rembrandt. Unicul prieten, un muzicant de mare talent, era ca și mort, alcoolizat de aceeași provincie. Iar el, — după ce încercase zadarnic evadarea în religie, după ce-și dădu seama că era pierdut și pentru artă, fiindcă inspirația îi secase, încerca o lentă sinucidere. Ducea o viață vegetativă „stând ore întregi într'un fotoliu pentru a se gândi, fuma și a privi în tăcere“. Acum era mare doar prin visurile lui, și ele îi erau singurele realități. Pierduse noțiunea timpului; rămas singur s'a zăvorât în el. În provincia mediocrităților triumfătoare, în acea provincie care a săvârșit asupra-i un lent asasinat el a rămas un exilat.

Ceiace impresionează în acest roman, va și în celălalt deopotrivă de cunoscut n alte țări, și deopotrivă de necunoscut a noi: „Bruges la morte“, ca și în volumul de versuri „les vies enclosés“, cum i în toate scrierile lui Rodenbach, este nu numai originalitatea inspirației, nu numai sensibilitatea de o finețe morbidă, lar mai ales stilul atât de personal, în at confirmă încă odată adevărul că „Le tyl c'est l'homme“.

Tot farmecul scrierii ne-a fost împăr-

ADINA PAULA MOSCU
are, incontestabil, cele mai atent urmărite, și poate cele mai clasice expresive, desene — din câte s'au expus anul acesta la salon.

E un element asupra căruia ochiul amatorului serios va trebui să se fixeze, în viitor, cu precădere.

SIMOTTA

...peniță.....

JEAN STERIADI

e, fără îndoială, unul din pușinii artiști români, cari se pasionează de arta litografică, în care creionul negru poate smulge pietrei inerte atâtea efecte neașteptate — laolaltă prețioase și energice.

COMAN ARDELEANU

„Portret“... „vechituri“...

PETRU AUREL

Natural — până la exasperare,

A. GHENADESCU

încă timid și diluat, dar cu vădite calități de stil, cari vor trebui atent cultivate.

TANȚI ILIESCU

Desene în tus, cu agreabile însușiri.

DANIEL IONESCU

„Lectură“.....

R. IOSIF

Aquarelă și monotip,...

ION ISPAS

„Iarnă“.....

ION NIȚESCU

Amestec de: Mirea—Loghi—Strâmbu.....

I. ORLEANU

place — fără să te atragă, încă, prin vre-o excepțională calitate.

A. SEBASTIEN

„scolar cuminte“.....

CELESTA P. PANDELE

cu a d-sale „Mademoiselle Mimi“ — maltratează până și retina celui mai bine voitor dintre spectatori.

Portretul n'a fost niciodată prilej de leorbăială chromatică...

D.ȘOARA BARLO

se confundă în catalog — și în viziune — cu d. Victor Teodorov.

Aquarelele d-sale — schițe de costume și decor — au multă ingeniozitate decorativă și nu știu ce nostalgie slavă, care place și te obsedează ca o capricioasă îngânare de balalaikă.

SCULPTURA

TH. BURCA

stă — și prin alegerea subiectelor și prin tratarea lor — în afară de sculptură.

Socotim că, dacă s'ar fi ocupat serios, d. Burcă ar fi ajuns un foarte gustat ilustrator pentru foile populare, de Duminică.

V. BLENDEA

are, încă, mentalitatea, gustul și știința unui școlar.

C. BARASKI

„Sf. Gheorghe“ este o compoziție în care elementele constructive absentează.

Liniiile d-sale nu urmăresc, aici, un ritm unitar, ci se zvârcolesc între senzațional și grotesc — ceea ce lasă impresiunea unei complete lipse de intenție artistică.

În schimb d. Baraski se înfățișează cu reale calități în „Antineea“ — unde forma se mlădie inteligent, potrivit necesităților de tipizare ale figurei.

ANGELA BARBULESCU

Elevă meritoasă, cu vădite înclinări spre sculptura impresionistă.

THEODORA CERNAT

înde spre ritm și construcție, ceea ce este o calitate frumoasă. I-am dori însă, pe lângă aceasta, mai mult sentiment interior, care să se traducă printr-o mai accentuată sensibilizare a formei.

DIMITRIU-BARLAD

...bronz, ghips...

CELINE EMILIAN

se află încă sub dominarea lui Bourdelle, fără să fi împrumutat dela acesta — în formă — simțul arhitecturalului.

Cu toate acestea neajunsuri, d-na Emilian izbutește să închiege simpatic un portret și, uneori, să-l spiritualizeze cu fineță și gust. Păcat însă că d-sa strică, mai întotdeauna, realizările d-sale plastice cu o năimă bizară — în sentimentul, erent, al coiffeurilor.

SCHMIDT-FAUR

...cu „durerea“ d-sale — mărime naturală — ne-a făcut, în adevăr, să plângem...

MEDREA-SEROVA

expune un ciclu de statuete, cari te rețin și te uceresc prin frăgezimea inspirației, prin suavitatea modelării și prin nu știu ce particular rusec — laolaltă grav și spiritual, masiv și plin de grație, indecent și nevinovat.

LAURENTIE JUC.

...„Portret“.....

LYDIA KOTZEBUE.

...„PIETA“.....

D. D. MIREA

pășește corect pe drumul pensiei...

VICTOR OLTEANU

posedă o remarcabilă sensibilitate tactică.

ONOFREI

„Domnița“ d-sale e, fără îndoială o lucrare serioasă, în care simțul volumului se închiagă ritmic în forme ce vădese o necontestată sensibilitate plastică.

Deși încă sub suggestia premergătorilor renașterii italiene, — (de care d-sa, fără să-i desprețuiască, va trebui să se debaraseze, pentru a se găsi mai adânc pe sine) — d. Onofrei rămâne un talent viguros și clar văzător, dela care așteptăm, în viitor, lucruri puternice și de proprie inspirație.

PLAMADEALĂ

e de data aceasta uimitor de slab. „Nudul“ d-sale — să-i zicem academic — e o succesiune de planuri felii, cu plătină de mistrie, cari zadarnic se luptă să atenuieze monotonia formelor rotunde, încercând astfel un truc banal de stilizare.

GEZA RUBLETZKY.

O formă corectă, dar care nu vădește nici o frământare interioară.

ION ȘTEFANESCU

are — deși încă timid — un simț al formei, care se traduce, poate, cu prea rezistente moliciuni de modelare.

TEMLIE

e încă în sentimentul, în știința — și în dibuirea diletantului.

CAROL STORCK

...platu,...

FRITZ STORCK

o rară și severă conștiință, concentrată neodihnit în urmărirea și stăpânirea legilor, nestrămutate de veacuri, cari stau la baza meșteșugului sculptoricesc; forme înscrise în planuri, din înfretăciunea căroră ia naștere linia.

Pentru această constantă și disciplinată străduință, d. Fr. Storck își păstrează locul de cinste între înaintașii sculpturii românești.

O. HAN

este — fără nici o rezervă — singurul nostru sculptor de largă și înaltă viziune, sub degetele căruia materia — păstrându-și neconținut calitățile ei primare — se spiritualizează până la simbol.

Meșterul acesta, încă așa de tânăr bate, pentru plastica noastră, drumul cel mare, cu nebănuir de luminoase și ample perspective.

N. N. TONITZA

Buletin bibliografic săptămânal *)

de AL.-SADI IONESCU

2 RELIGIE. TEOLOGIE.

Noul Testament al Domnului nostru Iisus Hristos tradus de Episcopul Nicodem. Ediția II-a. Neamțu, **Editura tip. Sf. Monastiri**, 1926, 642 p. Lei 50.

Mihălescu (Preotul Ioan). — Curs de teologie fundamentală. Partea doua: Istoria religiunilor. Fasc. I-a. București, (Tip. **Lupta**, N. Stroilă), 1926, p. 121—207. Lei 30.

Ciuhandu (Protopop Gh.). — Propaganda catolică maghiară dela Măcău în coasta diecezei ort. a Aradului (1815—1864). Cercetări istorice. **Arad**, (Tip. **Diecezană**), 1926, 63 p. Lei 15. (La vatra sufletească a neamului v.).

Makkai Sándor. — Őntudatos kálvinizmus a református magyar intelligencia számára. Cluj, **Az Út**, 1926, 78 p.

Kiriác (Dr. I.). — Mythologie. Ediția II-a

*) A se vedea tabloul clasificățiunii zecimale în numărul 1.

revăzută și corectată. București, **Cartea Românească**, [1926], VIII+672 p. Lei 190.

34 DREPT. LEGISLAȚIE.

Alexianu (George). — Dreptul constituțional. Cu o prefață de C. Hamangiu. București, **Sococ & Co.**, 1926, XII+526 p. Lei 140. (Biblioteca universitară de drept).

Panaiteșcu (I. D.), Dr. Gh. D. **Panaiteșcu** și Maior A. D. **Panaiteșcu**. — Memoratorul ofițerului de poliție judiciară. Ediția II-a revăzută și adăugită. București, (Tip. **Răsăritul**), [1926], II+312 p. Lei 100.

Plastara (George). — Curs de drept civil român pus la curent cu noua legislație. Vol. IV. București, **Cartea Românească**, 1925, 1098 p. Lei 700.

5 ȘTIINȚE PURE.

Panaiteșcu (General Scarlat). — Curs elementar de cartografie. Chișinău, (Impr. **Statului**), 1926, 63 p. + 7 pl. Fig. Lei 25. (Biblioteca „Foiile matematice“ nr. 3).

Popescu (Ing. Alex. I.). — Observațiuni

astronomice ale lunei și a câteva planete în timpul dela August 1926 până la Martie 1926 împreună cu o legendă de la astr. Craiova, (Tip. **Ramuri**), [1926], 23 p. Fig.

Mihălescu (dr. C.). — Curs de fizică generală. Fasc. II-a Căldura. București (Tip. **Lupta**, N. Stroilă), 1926, 93 p. Fig.

Atanasu (I. A.). — Le déplacement de l'équilibre dans l'hydrolyse des systèmes Ti R4—II2 O. Bucarest, **Société Roumaine des sciences**, 1926, 60 p.

Chaborski (dr. Gabriela). — Atomii de azi. București, **Cultura Națională**, 1926, 116 p. Fig. Lei 80 (Biblioteca Actualității științifice).

Simionescu (I.). — Fluturii noștri. București, **Casa Școalelor**, 1926, 64 p. Fig. Lei 10. (Biblioteca de popularizare științei).

Simionescu (I.). — Gândacii noștri. București, **Casa Școalelor**, 1926, 67 p. Fig. Lei 10. (Biblioteca de popularizare științei).

61 **MEDICINĂ. FARMACIE. MEDICINĂ VETERINARĂ.**

Slobozianu (dr. Horia). — Băile de soare și climatul maritim. Ediția a II-a

EXAMENE LA CONSERVATOR

Este obiceiul să se facă dări de seamă despre producțiile de sfârșit de an, ale elevilor de la Conservator.

Ar fi aceste cronici, un îndrumar pentru tinerii discipoli: în meșteșugul dramatic și o răsplată morală pentru profesori, în cazul când cronicile ar fi favorabile. Dar dacă nu sunt favorabile, de ce din cauza profesorilor, și din cauza elevilor? Atunci? Atunci profesorii ar riposta că n'au ținut seamă de criticării de faptul, că a fost o producție colărească. Dar tocmai fiindcă am fi îndemnați să ținem seamă prea mult de acest element, nu ne simim să scriem despre producțiile elevilor.

Coeficientul școlăresc e foarte ginăgș. Profesorii, elevul e prea mult la examen, influențat de profesor și rolul, pe care-l joacă, înfățișează subiectivitatea dascălului. Altfel, elevul încearcă să fie original, îndemnat de ambiția tinerescă, dar puterile i se arată demne de remarcă, numai când e înzestrat cu mare talent. Altmintreli, riscă să fie criticat și deci desamăgit. De aceea noi preferăm să apreciem talentele de sine stătătoare, la teatru.

UN CONFLICT DRAMATIC

Eroii sunt doi bine cunoscuți autori dramatici, Victor Eftimiu și A. de Herz. Este între acești scriitori de teatru un conflict acut. Ce l'a determinat nu s'ar putea preciza. Poate că tragedia antică, destinul. Poate constatarea reciprocă a talentului.

Fapt e, că acest conflict se manifestă în public. Eroii au partizani și se urăsc cu tenacitate.

Ni se spune, că fiecare aruncă amenințarea, că atunci, când se va juca piesa una dintre ei, urgia publicului (a publicului prieten celuilalt) va fi hotărâtoare.

Autorii dramatici, se zice, că știu să-și recruteze amici, prin admirație, sau prin

angajamente, (cași oratorii populari) să aplaude frenetic, ori să fluere, la semnale date de dirijorii de clacă. Și fiindcă, se zice, că amenință conflictul să se desfășoare în teatre, participând astfel și publicul și desigur și poliția și jandarmii, directorul teatrului Național d. Minulescu se sbate în marginile unei hotărâri de prudență.

D. Minulescu înclină să nu joace în stagiunea viitoare, piese nici de Eftimiu, nici de Herz.

Dar d. Minulescu, atunci când și-a luat postul în primire și a stat de vorbă cu cronicarii dramatici, a vestit că va juca, și pe Eftimiu și pe Herz.

Va reveni oare asupra unui program anunțat cu entuziasm, cu înghețată, vin și sandvișuri?

B. CECROPIDE

Cinematograful

CINEMA MARIOARA VOICULESCU S. O. S. cu Paul Vegener și Lya de Putți

Sunt spectacole ce pun în grea situație pe cronicarul care trebuie cu orice chip să spuie ceva despre ele chiar atunci când nu e nimic de spus.

S. O. S. este un adevărat sos nemțesc de cea mai strașnică făinoasă calitate, sos care mai cu seamă pe căldurile astea este greu de tot de digerat.

De scenariu nici nu se poate vorbi. Interpretarea inexistentă. Paul Vegener crede că e suficient a avea carura lui laminys pentru a fi Iaminys. Lya de Putți, sub mediocră. Puțină cultură fizică nu i-ar strica.

CINEMA CAROL CEL MARE „Când era bunica fată” cu Malec

Un singur lucru care în ciuda notei sale humorice rămâne instructiv în acest film este delicioasa manieră de a călători cu expresul la 1830 exact pe acolo pe unde astăzi trece Pasific-Railway. Filmul este slab pentru că este mai puțin stupid decât o cere o comedie americană pentru a fi delicioasă.

Spectacolul e complectat cu o magnifică ineptie „Trandafirii Negri” în serviciul căreia e păcat că s'a pus Sessne Haya Koma.

P-u Ig.

8 LITERATURĂ.

I. LITERATURĂ ROMÂNĂ.

Caracostea (D.). — Studii și Materiale pentru înțelegerea lui M. Eminescu. 2. Personalitatea lui M. Eminescu. București, **Socec & Co.**, 1926, 80 p. Lei 20.

b) Teatru.

Urechia (Nestor). — Salamandra măeștră. Poveste feerie națională în patru acte din cinci tablouri. București, **Casa Școalelor**, 1926, 154 p. Lei 30.

c) Roman. Nuvelă.

Crășescu (Victor) (St. Basarabeanu). — Schițe și nuvele. Ediția II-a. București, **Cartea Românească**, [1926], 240 p. Lei 45.

Hodorobă (Preot N. V.). — Imnuri, note, impresii. Iași, (Tip. **Viața Românească**), 1926, 208 p. Lei 40.

Hurmuz (Adrian). — Minunea (nuvele). București, **Casa Școalelor**, 1926, 163 p. Lei 50.

Paica (Anghel R.). — Botezul de sânge. Icoane din războiul nostru pentru întregirea neamului. București, (Tip. **Serviciul Geografic al Armatei**), 1926, 49 p. Lei 25.

Sandu-Aldea (C.). — În urma plugului.

13 Iunie, 1868: S'a născut în București artistul-muzicant Dimitrie Dinicu.

14 Iunie, 1821: S'a născut în Bacău poetul Vasile Alecsandri.

1848: Apare în București, în tipografia „**Colegiului național**”, ziarul „**Reforma**”, condus de Alexandru I. Crețescu.

15 Iunie, 1868: Apare în București revista „**Albina Pindului**” condusă de Gr. H. Grandea.

1889: A murit în București, la casa de sănătate din strada Plantelor, marele poet Mihail Eminescu.

16 Iunie, 1873: A murit vestitul mitropolit Andrei Șaguna.

17 Iunie, 1847: S'a născut în comuna Măruntăș din județul Dâmbovița Petru Verussi.

1856: S'a născut la Galați poetul Nicolae Volenti.

18 Iunie, 1898: A murit istoricul Alexandru Papadopol Calimach.

1902: Apare în Budapesta cunoscuta revistă literară „**Lucafărul**”.

19 Iunie, 1848: Apare în București „**Poporul suveran**” gazeta politică și literară condusă de Dimitrie Bolintineanu.

1889: A murit în București marele om politic Constantin N. Brăiloiu.

CARTI PRIMITE

ION MARIN SADOVEANU: Dramă și teatru, studii și cronici, (Biblioteca Semănătorul); ed. librăriei Diecezan, Arad, 1926; 253 pag.; lei 20.

JEAN BART (EUGENIU P. BOTEZ): Peste ocean, note dintr-o călătorie în America de Nord; ed. I. Brănișteanu, 119 pag. (ilustrată); lei 60.

CAMIL BALTAZAR: Biblice, poeme, (ed. de lux.) tip. „Lucafărul”, 1926; (lei 100).

ION TH. ION-HOTARELE: Înfrângeri, poezii, „Cartea Românească”, 1926; 108 pag.; lei 50.

Nuvele și schițe. Ediția III-a ilustrată. București, **Cartea Românească**, [1926], 253 p. Fig. Lei 65.

III. LITERATURĂ STRĂINĂ TRADUSĂ. **Verne** (Jules). — Un bilet de loterie. Traducere de Ion Pas. București, **Cugetarea**, S. Ciornei & P. C. Georgescu, [1926], 158 p. Fig. Lei 25.

9 ISTORIE. BIOGRAFIE.

Cazacu (Dr. P.). — Notes sur la Bessarabie. Bucarest, (Tip. **Cartea Românească**), [1926], 55 p. + hartă.

Hoffmann (Leo). — Beiträge zur Nationalitätengeschichte des Banates. Hermannstadt, (Buchdruck. **Jos. Drotleff**), 1926, 28 p.

Iorga (N.). — Din trecutul istoric al orașului Brăila. Conferință ținută la Brăila, în ziua de 21 Mai 1922. Brăila, Editura **Bibliotecii „Petre Armeanca”**, 1926, 32 p. Lei 20.

Marinescu (C.). — Le Danube et le littoral occidental et septentrional de la Mer Noire dans le „Libro del Conoscimiento. Vălenii-de-Munte, (Tip. **Datina Românească**), 1926, 8 p.

București, (Tip. **Lupta**, N. Stroilă), 1926, 40 p. Lei 30.

Chochari (dr. A.). — Tratamentul hidromineral al boalelor stomacului, intestinelor, ficatului și rinichilor. București, (Tip. **Cartea Românească**), [1926], 64 p. Fig.

Grunfeld (dr. F.). — Secretele sexuale. Sfaturi pentru ambele sexe. București, **Universala, Alcalay & Co.**, [1926], 156 p. Lei 35.

Ilobozianu (Dr. Horia) și Dr. Marius **Georgescu**. — Contribuțiuni la studiul istologic al istmului în rinichiul în potcoavă. București, (Tip. **Eminescu**), [1926], 6 p. Fig.

Istefănescu-Galați (Dr.). — Manual de urologie clinică. Vol. I. Urologie generală. Iași, (Tip. **Viața Românească**), 1926, 346 p. Fig. Lei 300.

Nasta (Dr. M.) și Dr. V. Th. **Ionescu**. — Intradermoreacția cu filtrat streptococic ca element de pronostic în infecția puerperală. București, (Tip. **Eminescu**), [1926], 14 p.

Steopoe (Dr. V.) și Dr. V. Th. **Ionescu**. — Asupra unui caz de placenta praevia centrală cu infecție puerperală ante-partum. București, (Tip. **Eminescu**), [1926], 8 p. Fig.

E C O U R I

REDAȚIONALE

□ Atragem deosebită atenție a cetitorilor noștri asupra articolului, în legătură cu premiile naționale, al d-lui **G. Bogdan-Duică**, profesor la Universitatea din Cluj, membru al Academiei Române și laureat, din anul trecut, al premiului național pentru critică și istorie literară.

PREMIILE NAȚIONALE

□ Sâmbătă, 5 Iunie comisiunea alcătuită din d-nii: **I. Al. Brătescu-Voinești**, **Mihail Sadoveanu**, **O. Goga**, **M. Codreanu**, **G. Bogdan-Duică**, laureați ai premiilor naționale; **Ștefan Ciobanu**, delegat al Academiei Române și **Liviu Rebreanu**, delegat S. S. R. sub președinția d-lui **V. Goldiș**, ministrul Artelor au decernat pe anul acesta, premiul național de poezie d-lui **G. Topârceanu** și cel de proză d-lui **I. Gorun**.

Alegerea a fost vin comentată în toate straturile populației.

LEON DONICI

Scriitorul din care publicăm în numărul de față admirabila năvălă **Anticrist**, s'a stins de curând, de o crudă boală, la Paris, în toiul propagandei românești; pe care o slujea cu talent și devoțiune.

Era un fiu al Moldovei de dincolo de Prut, desprins de țară la vârsta de 12 ani, ajuns scriitor cu renume, în Rusia, de unde revenise în Basarabia după război, grație împrejurărilor politice.

Era un mare talent și o mare voință. Așa și-l amintesc toți: fie prieteni, fie numai cunoscuți pe pitorescul bărbat, titanice la înfățișare și femenin ca suflet, aplicat să-și apropie și să-și desăvârșească scrisul românesc pe care l-a îmbogățit cu nenumărate schițe și nuvele între cari mai însemnată „Marele Arhimedes” publicată în „Viața Românească”. A colaborat la **Flacăra**, **Cugetul Românesc**, **Gândirea**, **Țara noastră**, **Adevărul literar** și nenumărate ziare. La Paris lucra la foaia „Țara natală”, a lui **Gr. Alexinschi**, în care pleda pentru Basarabia și pentru România.

Cum era și firese atâtea talente și atâtea stăruință trebuiau să fie nesocotite de oficialitatea noastră. Astfel ni se pare foarte adevărată acuzația d-lui **Eugen Titeanu** (**Cuvântul**, de Luni 7 Iunie) că **Leon Donici** a fost asasinat. Donici a căzut victimă mizeriei și nepăsării oficiale.

Dintr'un emoționant articol al d-lui **P. Șeicaru** (**Cuvântul**, 6 Iunie), desprindem aceste date bibliografice:

ROMANE: „Bursa nouă” (7 ediții), „Apele mici” și „Zilele trecute”. **NUVELE**: în vol. „Floare amară” (III ediții), „Generalii”, „Tristețea sa”. **DRAME**: „Domnișoara” (jucată pe scena teatrului de stat din Petrograd), „Stăpânul veacului” și „Tovarșul Poliacof”. **Leon Donici** s'a născut în Chișinău la 1887, după mamă din familia Donici.

ACADEMIA ROMANA

□ În ședința plenară de la 1 Iunie curent, Academia întrunită în sesiune generală, a ales în urma propunerii secțiunii științifice, pe d. **Petru Bogdan**, profesor de Chimie la Universitatea din Iași, membru activ al Academiei în locul regretului **Anghel Saligoi**.

Academia Română, întrunită în sesiune generală, a ales, în ședința de la 5 Iunie curent, cu unanimitate de voturi membru de onoare al Academiei pe d. general **Berthelot**.

În aceeași ședință, au fost aleși membri corespondenți ai Academiei, la Secțiunea Istorică, d-nii **Virgil Drăghiceanu** și profesor **Gheorghe Tașcă**. În aceeași ședință au fost proclamați membri de onoare ai Inaltei Instituții d.

inginer **Elie Radu**, profesor la școala Politehnică din Capitală, întrunind majoritatea voturilor, iar d. **Angelo Pernice**, istoriograful byzantinolog din Florența și descoperitorul memoriului-biografic a lui **Mihai Viteazul**, a fost ales membru corespondent al Academiei, la secțiunea istorică.

RECTIFICĂRI

□ În articolul **Mărturisire** al d-lui **G. Bogdan-Duică**, publicat în numărul nostru trecut, fantezia tipo-corectoricească a pus (col. II rând. 22): „traducem cu d. G. Ebeladin” în loc de d. G. Chelaru”.

Pentru care rectificăm și cerem scuze. □ În rândul al doilea al poeziei **Prolog** de poem, din numărul trecut, se va ceta vișei în loc de viejei.

ERATA. „Natura moartă” a pictorului **Phorekyde**, reproducă în Nr. nostru trecut, a fost greșit subtitulată ca figurând în „Salonul Oficial” și — premiata.

ZIARE

□ **Universul** publică în fiecare Duminică o „pagină culturală” îngrijită de misiionarii „Fundățiunii Principele Carol”.

Dimineața publică „note și etape” sub titlul **Prin țară și mai departe...** de părintele **Gala Galation**.

RASPUNS

□ Romanul „Ailleurs” de **George Albert Aurier** a existat.

Poeziile lui **Lautreamont** au apărut la **La Sirène** și **Crès**. Se pare că ar fi epuzate.

REVISTE

□ **SBURĂTORUL** (IV. 4. Iunie): Editorialul semnat de d. **E. Lovinescu**, schițează planul unei **Istории a literaturii române contemporane (1900—1925)** în 6 volume: vol. I. **Evoluția ideologiei literare**; vol. II. **Evoluția prozei**; vol. III. **Evoluția poeziei**; vol. IV. **Evoluția teatrului**; vol. V. **Evoluția Criticii**; vol. VI. **Mutațiile valorilor estetice**.

Despre spiritul care va prezida această operă, desprindem aceste rânduri edificatoare:

„Sub unitatea sa de fond, arta se decompune într-o pulbere de nuanțe în continuă prefacere. Cu aceste îngrădiri și explicații, talent adevărat și real, cu sens de creațiune, înseamnă diferențiere și deci discontinuitate. Tot ce am susținut în domeniul cultural și social al **Istoriei civilizației române** își va căpăta, astfel, o aplicare literară, cu amendările convenite însă unor forme spirituale, în care forțele reacționare sunt mai puternice și mai legitime prin însăși natura lor. Scriitorii vor fi, așa dar, judecați și din punctul de vedere al caracterului de sincronism cu dezvoltarea vieții noastre sociale și culturale și cu multiplele înfruntări de curente ideologice, dar și din punctul de vedere al efortului de diferențiere față de ce a fost înainte, diferențiere de material de inspirație, în sensul evoluției preocupărilor momentului istoric, și de expresie în sensul capacității limbii de a se înoui prin imagine și figuratie”.

□ **VIATA LITERARA** (I. 16. 5 Iunie): **Serban Cioculescu**: „Sămănătorism și poporanism sub unghiul artistic”; **Vladimir Streinu**: „O generație acefală” (discuția); **I. Valerian**: „De vorbă cu d. **Lascarov Moldovanu**”; **Tudor Șoimaru**: „Pierre Mac Orlan”, etc.

□ **GÂNDUL NOSTRU** (V. 4—5. April—Mai): **Al. Lascarov-Moldovanu**: La Iași... (amintiri); **George Mihail-Zamfirescu**: **Juda** (năvelă); **Paul I. Papadopol**: **Emil Gârleanu** (Schiță biografică); **Adrian Pascu**: Casa cu trei fete (schiță); **Sandu**

Teleajen: **Cronica revistelor**. Poezii d-nii: **George Lesnea**, **Eugen Constant Ion Gane**.

IDEA EUROPEANA (VIII, 189, 1 Iunie): o continuare a criticii programelor partidelor noastre politice, de d. **Reliu Ion Popescu** militând spre concluzia cuprinsă în rândurile:

„Problema vremii noastre este problema educației cetățenești, care nu este cum se crede, problema școlii. Școala noastră de azi cultivă în sufletul viitorilor cetățeni servilismul și disciplina înconștientă, iar nu ideea personalității, menestii și a disciplinei conștiente. Formulele, caduce și antipsihologice, de autoritate bazată pe militarism, religie, naționalism sentimental, trebuie să dispară, pentru ca în locul lor să se dezvoltă conștiința personalității noastre individuale și naționale”.

DIN STRĂINATATE

□ În numărul trecut, am dat listă nouilor membri ai Academiei germane. Printre ei, figura și **Gerhart Hauptmann**, care însă a refuzat să facă parte de ea.

Hauptmann a trimis ministerului o instrucție publică următoarea scrisoare:

„Socotesc necesară o Academie de științe, de Belle Arte sau de Muzică, pe trunchi e vorba de un domeniu al vieții intelectuale în care munca în comunitate poate fi utilă. În spatele acestei Academii figurează de altminteri numeroase instituții de învățământ oficiale. Dar nu mă pot convinge de necesitatea unei secțiuni literare a Academiei. Nu-i nevoie de o adunare de poeți pentru obținere și repartizare ajutoarele Statului. Câțiva oameni culti și cu bună voință, vând tact și gust sunt de ajuns.”

Cât despre celelalte sarcini (acele mai înalte) ale poeziei, să-ți ei răspundere să le dezvolti, eu sunt din nenorocire foarte sceptic, când mă gândesc la noua secție a Academiei. Poeți când căteri desemnați de Stat, constituie noutate care este criticată pe bună dreptate în cercurile independente. Dacă reușesc, ca scriitor și poet, să influențez și oameni într'un sens uman, mă declar satisfăcut.

Cum vedeți, d-le ministru, eu sunt de aceea cari, cu mult înaintea mea, se opuneau la crearea unei Academii de poeți. Sunt sigur că nu vă va supăra și ceritatea mea.

De parte de mine gândul de a critica pe aceia cari sunt de altă părere, se pare generoasă decizie a ministerului, cu vingeroasa mea, nu valorează decât pentru mine”.

Cu expresiunea profundului meu respect.

Gerhart Hauptmann

□ Profesorul american **Nicolas Reich** care, străbate de vre-o trei ani regiunile cele mai puțin explorate, a Asiei, a descoperit într-o mănăstire din Tibet niște manuscrise budiste care relatează despre o călătorie pe care a făcut-o **Isus Cristos** în India, la vârsta de 20 ani.

Isus Cristos după aceste documente nebănuite, ar fi părăsit pe ascuns patrii săi, ca să se ducă în India unde a fost inițiat în misterele religioase de acolo, și apoi s'ar fi întors printre ai săi.

Aceste manuscrise menționează de asemenea crucificarea lui **Isus** de către **Pontus Pilat**.

Să fie adevărat? Cunoșcând pe americani, bănuiele nu s'neintemeiate.

Redactor PERPESSICIUS